

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Gospodarski program poljske vlade:

Tudi Poljska mora dobiti kolonije

Ekspozice finančnega ministra v sejm — Poljska uvaža gospodarsko avtarkijo in so ji nujno potrebne kolonije, da pride do potrebnih surovin — Veliki investicijski program za dobo 15 let

Varšava, 3. decembra r. Včeraj se je pričelo redno zasedanje novoizvoljenega sejma. Po krajšem uvodnem govoru predsednika vlade Skladkovskega, ki je pozdravil novoizvoljene narodne poslance ter jim v imenu vlade zagotovil lojalno sodelovanje, je povzel besedo finančni minister Kwiatkowski, ki je predložil novi proračun ter podal obsežen obširen ekspozice o finančnem in gospodarskem položaju države.

V svojem govoru je finančni minister predvsem poudaril veliko važnost priključitve tješinskega okrožja. Poudaril je, da pomeni to znaten preokret v celotni gospodarski strukturi Poljske, ki je s tem pridobila bogato industrijsko okrožje, kar ji omogoča pospešeno industrializacijo.

Govoreč o mednarodnem gospodarskem položaju se je minister Kwiatkowski indirektno dotaknil problema kolonij in namignil, da bo tudi Poljska morala zahtevati, da dobi primerno ozemlje, ki ji bo omogočalo naseljevanje in obenem zagotovi

vilo potrebne surovine. Naglasil je, da imajo nekatere države vsega preveč, druge pa trpe pomanjkanje na ljudeh, surovinah in na kapitalu. Če bi hoteli ozdraviti to nezdružljivo razmerje, bi se moralo omogočiti svobodno izseljevanje ter uvesti svobodno denarni, osebni in blagovni promet. Predvsem pa bi se moral vsem civiliziranim državam zagotoviti dostop do surovin, to je do kolonij. Poleg tega bi bilo treba odstraniti carinske ovire ter omogočiti odplačilo mednarodnih dolgov v blagu. Če bi se dosegla politična stabilizacija in začele uresničevati te zahteve, bi marsikatera država krenila na pot blagostanja.

Toda metode, ki so se uporabljale pod okriljem Društva narodov, so bile nezdrave. Država, ki bi se v sedanjih priključitvah hotela poslužiti te poti, bi se v kratkem znašla na robu propada. Zato se vedno bolj uveljavlja politika gospodarske avtarkije in pospešene industrializacije in tako v demokratičnih kakor v totalitarnih

državah. Tudi Poljska se mora prilagoditi temi težnjam in se mora poslužiti enakih ukrepov, čeprav je vselej pripravljena, da se odzove vsaki iskreni želji po sodelovanju.

Finančni minister je nato govoril o razvoju poljske trgovinske mornarice, ki je dosegla že tako višino, da gre sedaj 85 odstotkov vsega poljskega izvoza preko Gdinijske Kar se tiče državnega proračuna, je poudaril težnjo vlade, da ohrani proračunsko ravnotežje ter da se izogne vsaki novi davčni obremenitvi. Ker pa zahteva gospodarska preureditev države ogromne izdatke, ki jih ni mogoče kriti po redni proračunski poti, se hoče tudi Poljska za teži k politiki investicij.

Vlada je izdelala velikopotezen investicijski načrt, ki je proračunan za dobo 15 let. V okviru tega investicijskega programa je določenih za prva tri leta 2 milijardi zlotov. Investicije se bodo nanašale v prvi vrsti na izgraditev domače industrije, v drugi vrsti pa na gradnjo železnice.

modernih cest in drugih sodobnih komunikacijskih sredstev. Zavračal je očitke, da bi mogel prehitri tempo gospodarske obnove škodovati življenjskim interesom poljskega naroda ter opozarjal na to, da je Poljska dosegla sorazmerno ogromen napredek v kratki dobi. Investicijski program je razdeljen na 5 dob po tri leta. Vsaka doba bo posvečena izvajanju javnih del v določeni pokrajini tako, da se bo za določeno pokrajino porabilo 60 odstotkov, za ostale pokrajine pa ostalih 40 odstotkov. Razpoložljivih sredstev. Prva doba bo posvečena narodni obrambi, druga proračunu, tretja narodni vzgoji in kmetijstvu, četrta urbani izgradnji in industrializaciji, peta pa izenačenju strukture narodnega gospodarstva. V svrhu pospeševanja državne obrambe bo osnovan poseben fond, katerega bo moral sleherni poljski državljani prispevati po svojih močeh.

Zbornica je sprejela izvajanja finančnega ministra z dolgotrajnim odobravanjem

Slavoj Skladkovski

predsednik poljske vlade, ki zagovarja uvedbo avtoritativnega režima in gospodarske avtarkije ter zahteva kolonije za Poljsko

Francoski odgovor Rimu: Ne!

Ogorčenje francoske javnosti zaradi italijanskih revizionističnih zahtev

Pariz, 3. dec. AA. Havas. Tisk se nadeja, da bo govor grofa Ciana, posebno pa o tistih odstavkih, ki govorijo o naravnih ozemljih Italije. »Paris Soir« se vprašuje, če je Italija v govoru grofa Ciana resnično mislila na to, da bi si pridobila tuja ozemlja. Če bi to bilo res, tedaj bo Francija odgovorila: »Ne. Nikdo ne bo pri tem uporabljal nobenih fraz in izpolnil tudi ne bomo pogodb, ki je bila podpisana leta 1935. Vendar pa se list vprašuje, če ni bil to čisto navaden manevar. V tem primeru pa se naj Francija zanj sploh ne zmeni. Če nam hočejo Italijani kaj reči, tedaj naj nam to tudi jasno povedo.

»Journal de Debats« piše, da bo ta italijanska gonja proti Franciji samo še poglabila vezi med Francijo in Veliko Britanijo. Njun odločitev bo tolik, da bo lahko rešil mir. Ker pride v terek v Parizu Ribbentrop, bo imel dovolj prilike, da v Parizu na stvoren način odvrne sumničena, pravi, pa se lahko od blizu prepriča o trdnosti odnosov med Anglijo in Francijo.

London, 3. decembra AA. Havas. Francoski veleposlanik Corbin je včeraj popoldne obiskal zunanje ministrstvo, kjer se je v odsotnosti zunanjega ministra Halifaxa pogovarjal s podtajnikom Codogonom o manifestacijah v italijanskem parlamentu in o gonji italijanskega tiska.

»Mein Kampf« se lahko popravi

Značilna nemška izjava o obisku zunanjega ministra Ribbentropa v Parizu

Pariz, 3. dec. h. Danes je bil objavljen uradni komunikat, da bo nemški zunanji minister dr. Joachim Ribbentrop v torko odjane prisel na uradni obisk v Pariz ter bo pri tej priliki podpisala francosko-nemška izjava, ki bo predstavljala nekak mešenični pakt o nenapadani. Točen program tega obiska še ni določen. Ribbentrop ostane v Parizu tri dni in bo odpotoval šele v četrtek.

V zvezi z obiskom Ribbentropa objavlja današnji »Paris Soir« izjavo neke zelo visoke nemške osebnosti, ki pravi med drugim: Na nemški strani ne manjka dobre volje prijateljsko ureditev odnosov

med Nemčijo in Francijo. Po našem mnenju greta lahko Francija in Nemčija še mnogo dalje preko okvira nameravane skupne izjave. S francoske strani se mnogokrat slišijo očitki zaradi gotovih »mešeničnih« izjav, ki so v Hitlerjevi knjigi »Mein Kampf«, ki so posvečene »Franciji Kancelar Hitler je že poudaril, da je pripravljen popraviti ves smisel dotičnih mest in to ne z enostavno potezo peresa, marveč, kar je mnogo važnejše, z dejanji. Mislimo, da bo že prihodnji terek izvršen zgodovinski popravek strani 699. Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«.

Comnen o madžarskih zahtevah

O reviziji meja ne more biti govora, pač pa se lahko Madžari izselijo

Pariz, 3. dec. p. »Daily Mail« je davi objavil izjavo rumunskega zunanjega ministra Petresca Comnena, ki jo je dal njegovemu poročevalcu Wardu Priceu o madžarskih manjšinah v Rumuniji in madžarskih zahtevah napram Rumuniji. Minister je poudaril, da o kakšni spremembi rumunskih mej ni mogoče niti govoriti. Nedvomno bi se mogli odnositi med obema državama zboljšati z izmenjavo manjšin. Kar se tiče narodnostnih mej, je poudaril, da je madžarsko prebivalstvo naseljeno v Transilvaniji v večjih mestih, ki pa so vsa obkoljena s kompaktno naseljenim rumunskim kmečkim prebivalstvom. Madžarska opira svojo zahtevo na revizijo mirovnih pogojev, toda v tem pogledu ji ne bo mogoče ustreči.

London, 3. dec. o. »Daily Mail« je objavil danes izjavo rumunskega kralja Karola o rumunskih odnosih z Nemčijo. Med drugim je dejal: Kot gospodarska sila je dosegla Nemčija visoko stopnjo organizacije in produktivnosti. Gospodarska moč Nemčije bo nedvomno pričela izvajati vedno večji vpliv v svoji srednjeevropski sosesčini. Bolj kakor v političnem pogledu se bo nemška ekspanzivnost v jugovzhodni Evropi pokazala v gospodarskem pogledu.

Strogo kaznovani nasilneži

Junaki noža in kola nikoli ne priznajo krivde — Podivjanost pijanih fantov

Ljubljana, 3. decembra
Čeprav prisojajo junakom noža dokaj stroge kazni, se pretepači in lažni junaki ne spametujejo. V preteklem tednu ni bilo dneva pred senatom brez razprave proti obtožencem, ki so pograbil za nož in oklahli svojega nasprotnika. Značilno za vse razprave je bilo to, da se je zgodba začela vedno v gostilni. Alkohol terja neprestano svoje žrtve, ob nedeljah se naši ljudje napijejo ter pijani se izzivajo in obračunavajo svoje račune s koli in noži.

Dne 21. julija sta se delavca Alojz Suštar in Jakob Grobojšek z dela vračala proti domu. Med potjo sta se opila. V Renkah sta se sprla in se začela pretepati. Grobojšek je obelzhal s hudimi ranami na glavi. Odpeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer je 28. julija umrl. Zdravniki so ugotovili, da so Grobojšku od hudega udarca otrpili možgani, vnela se mu je pa tudi možganska mreža. Na glavi je imel Grobojšek več ran. Državni tožilec je obtožil Suštara, da je zakrilil Grobojškovo smrt. Suštar je priznal samo to, da je Grobojška udaril s palico in sicer v obrambi. Priče ni bilo nobene, ko sta se Grobojšek in Suštar spoprijela. Suštar je pripovedoval, da ga je pijani Grobojšek hotel zabosti z nožem. S palico se je ubranil napadalca. Grobojšek se je zvalil po pobočju ob Savini in se je potolkel na kamenju, tako se je zagovarjal Suštar. O pokojnem Grobojšku orožniki in župni urad niso vedeli povedati nič dobrega. Župnik je sporočil sodniji, da je bil Grobojšek zelo nevaren šk

Francosko veleposlaništvo v Rumuniji

Bukarešta, 3. decembra AA. Francija je svoje poslaništvo v Bukarešti dvignila v rang veleposlaništva. Tukajšnji politični krogi izjavljajo s tem v zvezi, da se bo dosedanjemu francoski poslanik v Bukarešti Thierry umaknil s svojega mesta. Za novega francoskega veleposlanika v Bukarešti bi po informacijah vladnega lista »Seara« bil imenovan Paternotte, sedanjí minister za gospodarstvo v Daladierovi vladi.

Govori ministrov

Beograd, 2. decembra. AA. Snoči je bil v prostorih trgovskega doma v Beogradu tovariški večer najvidnejših zastopnikov trgovskega stanu v Beogradu. Sestanka se je udeležil tudi trgovinski minister inž. Kabalin, katerega so zbrani trgovci ob prihodu navdušeno pozdravili. Ministra Kabalina je potem nagovoril predsednik zveze trgovskih združenj in kandidat JRZ za Beograd, Nedeljko Savić. Za pozdrav se je zahvalil minister Kabalin, ki je poudaril svoje veselje, da se nahaja v družbi najvidnejših zastopnikov trgovskega stanu. Še bolj vesel pa je, ko je prvi minister, kateremu je bila izkazana taka čast, da prisostvuje takemu sestanku gospodarstvenikov. »Za svojo prvo dolžnost, ko sem prevzel ministrstvo, sem smatral, da je treba priti v stik z našimi gospodarstveniki, za katerih interese se hočem in moram boriti, ker mislim, da bo država močna samo takrat, ko bo močno njeno gospodarstvo, a da bo gospodarstvo močno, če se gospodarstvenikom omogoči ugoden razvoj in napredek ter se njihove upravičene želje izpolnijo. Da se bo to doseglo, je treba čim pogostejše izmenjave misli, med resnim ministrom in gospodarstveniki. V tem smislu sem jaz izdal že mnoge predloge ter sem v tem kratkem času vključ volilnemu boju še našel čas, da pridem v stik s gospodarstveniki in da slišim mnoge dobre predloge, od katerih sem nekaj že ostvaril, ostalo pa bom izvršil v najkrajšem času. Tako se mi je n. pr. posrečilo, da v dveh minutah rešim vprašanje obinskih hranilnic, vprašanje, ki se je brez uspeha reševalo polnih 10 let. V izidu ostalih ukrepov, katere nameravam izvesti, bom uporabil vso svojo osebno silo in vse podrejeni aparat, da se naše gospodarstvo še naprej gradi. Mi se nahajamo v času, ko se države vse bolj vrtajo v gospodarstvo. To se dogaja tako v avtoritativnih, kakor v demokratičnih državah, n. pr. v Združenih državah. Prav zato je treba, da prihajajo državni organi v čim bližji stik s gospodarstveniki in da skupaj s njimi izdajajo ukrepe, ki prinašajo splošno korist. Računam s tem dejstvom ter zato mislim, da sem vaš sodelavec in vaš zaščitnik v vladi. Moram vas zagotoviti, da ne govorim tega zaradi kakih postranskih razlogov, temveč iz osebnega prepričanja, ki izvira iz spoznanja, da v državah, kjer se vlada ne vrti v gospodarstvo, nastajajo mnoge težave, ki ovirajo napredek in povzročajo gospodarstva v teh državah.«

Govor ministra Kabalina je žel enodušno odobravanje. Za ministrom so govorili še drugi zastopniki trgovskega stanu, ki so vsi složno, pozdravili tudi predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Vsi so poudarili zadovoljstvo, da je ponovno vzpostavljen neposredni dotik med krogi vlade in gospodarstveniki.

Širite

»Slovenski Narod«!

Belgijska vlada v ostavki

Nesoglasja zaradi finančne in španske politike

Bruselj, 3. decembra h. Zaradi velikih nesoglasij, ki so nastala v belgijski vladi na eni strani v pogledu državnega finančnega gospodarstva, na drugi strani pa zaradi politike vlade v španskem vprašanju, je prišlo v vladi do krize. Včeraj je ministrski predsednik Spaak odšel v avdienco h kralju, kateremu je podrobno poročal o nastalih sporih ter mu pri tej

priliki ponudil ostavko svoje vlade. Do tega trenutka ostavka sicer še ni sprejeta, vendar pa prevladuje v političnih krogih prepričanje, da bo prišlo do zelo obširne preobnove vlade v političnih krogih pa so prepričani, da bo ostal Spaak, ki uživa neomajno zaupanje kralja, tudi na čelu nove vlade.

Anglija in Italija

Rim, 3. dec. AA. V dobro poučenih krogih potrjujejo, da se bosta v kratkem sestala angleški in italijanski odbor za ureditev vseh vprašanj, ki izhajajo iz angleško-italijanskega sredozemskega sporazuma. Ni še določeno, če bosta ta dva odbora začela s delom v Londonu ali v Rimu. Verjetno je, da bodo poklicali s sodelovanju v tem odboru tudi zastopnike Egipta. Naloga odbora bo ureditev finančnih vprašanj, ki zanimajo neposredno Anglijo, Italijo in deloma tudi Egipt. Prevladuje prepričanje, da bodo razpravljali tudi o vprašanju novega trgovinskega dogovora med Italijo in Anglijo.

London, 2. dec. AA. Reuter. Italijanskemu veleposlaniku grofu Grandiju je bilo danes dostavljeno obvestilo, namenjeno italijanski vladi, ki pravi, da Velika Britanija dozdaj ne namerava graditi ladij s tonažo nad 45.000 ton, čeprav londonska pogodba določa kot mejo tonaže za ladje prve linije 45.000 ton.

Eden potuje

v Ameriko

Washington, 3. dec. AA. Reuter. Bivši angleški zunanji minister Anthony Eden je zaprosil ameriško zunanje ministrstvo, da naj mu določi dan sestanka s predsednikom Rooseveltom. Pomočnik zunanjega ministra Wells je izjavil, da upa, da bo lahko tudi on pozdravil Edena, ko bo uradno obiskal Washington.

Letalska nesreča pri Dunaju

Dunaj, 3. dec. Včeraj se je pri gozdom ob Kahlenbergu pri Dunaju vnelo in tresčilo na zemljo potniško letalo Lufthanse. Štirje člani posadke so bili ranjeni. Na letalu sta bila tudi dva angleška potnika. Kapitan Wilkins, ki je potoval v Bagdad zaradi preiskave o letalski nesreči pri Kalpurni, se je le lažje poškodoval.

Daladier poziva k delu

Pariz, 3. dec. AA. Havas. Snoči je predsednik vlade Daladier podal sledečo izjavo: Vlada je pozvala na sodelovanje in sporazumno delo delodajalcev in delavcev. To je mogoče posebno sedaj, ko je velika večina delavstva odbila sodelovanje pri splošni stavki. Vsem prefektom sem naročil, da naj jim prej ukrepe vse potrebno, da bi se delavci vrnili na delo in da bi se tako v vseh podjetjih zopet začelo normalno delati. Vlada pa poudarja, da so dogodki z dne 30. novembra kršili delovne pogoje in tako spremenili temelje, na katerih slone kolektivne delovne pogodbe. Vendar pa se delovni pogoji ne bodo spremenili, posebno pa ne meze in druge prednosti, ki jih uživajo delavci. Če pa je vlada prepričana, da so podani vsi pogoji za normalno delo v podjetju.

Poljska in Rusija

Varšava, 3. dec. AA. DNB. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da so čisto fantastične vse vesti o tem, da misli zunanji minister Beci obiskati Litvinova v Moskvi. Brez podlage so tudi vesti o bližnjem tiskovnem sporazumu med Sovjetsko Rusijo in Poljsko.

V nasprotju s tem pa izjavljajo časniki, ki v Varšavi, da so zelo opazili, da je varšavski tiskovni ataše pri sovjetskem veleposlaništvu zadnjič prvič prišel v sejm in v zunanje ministrstvo, kjer se je tudi udeležil sprejema zastopnikov tiska.

Ostavka litovskega zunanjega ministra

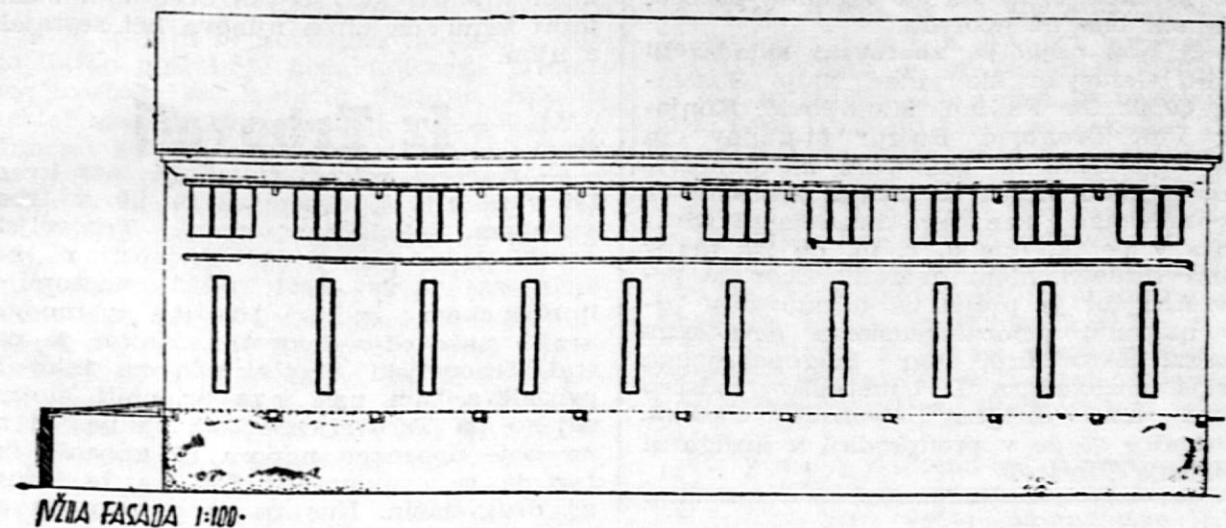
Kovno, 3. dec. h. Litovski zunanji minister Lozoraitis je danes podal ostavko.

Ukinitev davkov na kolesa v Italiji

Rim, 3. dec. a. Na Mussolinijevo željo bodo ukinili v Italiji vse davke na kolesa. Odlok bo stopil v veljavo 1. januarja.

Gledališče dobi moderno kulisarno

Stavbna dela so bila oddana že v soboto — Stroški bodo znašali okrog 1.300.000 din

Ljubljana, 3. decembra. Ko pri nas tako pogosto govorimo o gledališki krizi, bi morali upoštevati tudi enega njenih zelo pomembnih posrednih vzrokov; naše gledališče (operno in dramsko) nima primerne kulisarne in garderobe.

Sedanje shrambe kulis sploh ne zasluži imena kulisarne. Kdor vsaj nekoliko pozna tehniko odrskega drla, ve, kako zelo potrebna sta gledališču kulisarna in garderoba. Če bi naše gledališče imelo pregledno garderobo, da bi lahko v nji hranili obleke v potrebnem redu, bi že zaradi tega režiser imel mnogo lažjo nalogo, pa tudi blagajnik; vse bi bilo takoj pri rokah in vedeli bi, kaj potrebuje novega, odnosno kaj lahko uporabijo starega pri uprizaritvah novih del. To velja v neki meri tudi za kulise. Zdaj imajo kulise zložene v tesnih skladiščih tako, da jih morajo prelagati ter premetavati, če kaj potrebujejo. Samo po sebi se razume, da kulise pri tem zelo trpe, a razen tega jih nimajo tako pri rokah, kakor zahteva zlasti zadnje čase hitrost gledališkega dela, pa tudi nobenega pregleda ni nad njimi.

Ce upoštevamo, da gledališče nima tudi primerne slikarne, prav lahko sprevrščimo, kako silno trpi gledališko delo zaradi teh pomanjkljivosti. Gledališka slikarna je zdaj v baraki nasproti Trubarjevega parka. V tej žalostni kolibi hranijo tudi nekaj kulis, večje skladišče za kulise je pa v poslopiju nekdanjega kina »Tivoli«.

Vprašanje nove kulisarne je že zelo dolgo aktualno. Po vojni so prestavili vojaško barako z Brezovice na travnik ob Knafljevi ulici, da bi jo začasno, in sicer le 5 let, uporabljali za kulisarno. Toda baraka služi temu namenu že skoraj 20 let... Ni treba še dokazovati, da ne ustreza niti po prostornini, ne po svojem sistemu. Razen tega so stene že trhle ter bi ne bilo nič čudnega, če bi kolibito podrl nekoliko močnejši veter. Zadnje čase pa je vprašanje nove kulisarne še posebno aktualno, ker bo treba barako kmalu odstraniti s travnika zaradi zidanja poslopja moderne galerije.

Z veseljem lahko ugotovimo, da je zdaj tudi vprašanje rešeno zadovoljivo; stavbna dela za moderno, potrebam našega gledališča vzorno ustrezajoče poslopje, so bila oddana že v soboto. Sicer je delo razdeljeno na dve etapi in celotno projektirano poslopje je prihodnje leto najbrž še ne bo služilo svojem namenu, toda, kakor rečeno, vprašanje je rešeno, in sicer tudi v gnetnem pogledu. Banovina je kupila na Bleiweisovi cesti, nasproti banske palače, veliko stanovanjsko hišo št. 13. Na dvorišču te hiše bodo kmalu začeli zidati veliko poslopje kulisarne, ki bo vsebovala tudi prostore za garderobo in seveda tudi za slikarno.

Studiju moderne kulisarne se je že pred leti temeljito posvetil inž. arh. J. Černivec, projektant tega poslopja. Da je prišlo do uresničenja lepega načrta, je treba pripisati zanimivi okoliščini. Banovina je namreč kupila po nasvetu projektanta železno, še posebej ohranjeno strešno konstrukcijo stare jahalnice. Konstrukcija je bila prodajna po zelo ugodni ceni, ker bi jo sicer prodali kot staro železo. Projektant je že prej računal s to konstrukcijo ter ji prilagodil velikost projektiranega poslopja. Tako je bilo prihranjenih najmanj okrog 100.000 din. To je znaten prihranek. Že zaradi tega so se na pristojnem mestu, na banovini tem lažje odločili za zidanje že zdaj.

Projektant je proučeval podobna poslopja v mnogih inozemskih mestih, kjer imajo že izkušnje z novimi kulisarnami ter je lahko spoznal tudi nekatere pomanjkljivosti, ki se jih je zato v svojem načrtu izognil. Ena glavnih zahtev pri takšnem poslopiju je, da so vsi prostori ter vsa konstrukcija v resnici varni pred ognjem. Kulisarna,

predvsem sama shramba kulis, vsebuje mnogo vnetljivih snovi. Če že začne goreti, se požar vsaj ne sme razširiti na druge prostore in zlasti ne na sosedna poslopja. To velja seveda tudi za gledališko garderobo. Prav tako pomembna zahteva pa je, da poslopje res dobro služi svojem namenu, da ni le skladišče kulis v slabem pomenu besede, temveč, da so v njem kulise shranjene pregledno in lahko dosegljivo. Razen tega mora biti gledališka slikarna v neposredni zvezi s samim skladiščem kulis in plastike in mora biti dovolj prostorna. Prav tako morajo biti smotno med seboj razdeljeni drugi prostori, predvsem delavnice, ki spadajo k slikarni. Samo po sebi se razume, da mora biti shramba kulis in slikarna višja kakor n. pr. navadni stanovanjski prostori. Kulisarna sama na sebi bo nadstropna, pritličje, shramba za kulise, pa bo znotraj 7,5 m visoka.

Poslopje se deli na glavni del in prizidek. Glavni trakt bo 34,7 m dolg in 17,80 m širok, prizidek pa 20 m dolg in 8,6 m širok. V pritličju glavnega trakta bodo pri vhodu prostori za pripravljanje in odpremo kulis za gledališče (pranje itd.), dalje skladišče za tridimenzionalne kulise (plastika) in samo skladišče dvodimenzionalnih kulis, ki bo 20 x 17 m veliko. Kulise bodo razvrščene pregledno med tremi vzdolžnimi hodniki po oddelkih.

V prvem nadstropju bo slikarna, ki bo zvezana s pritličnimi prostori s posebnim dvigalom. Slikarna bo 13 x 17 m velika; tik ob nji bo poseben 11 x 10 m velik prostor za montažo kulis. Oba prostora bosta med seboj ločena z zložljivo steno in po potrebi ju bodo lahko združili v en sam prostor. Dalje bo v nadstropju še kuhinja za barve in klej in dva prostora za ročno mazanje. Povsem ločena za sebe bo v nadstropju gledališka garderoba, višinsko razdeljena v dve po 2 m visoki etaži, ki bosta obsegali po površini 220 kv. m. Stropi v garderobi bodo železobetonski, da bodo varni pred ognjem. Površina garderobe kaže sama na sebi, da v nji dovolj prostora za pregledno razmestitev oblek.

V pritličju prizidka bo skladišče za gledališko pohištvo in manjšo plastiko ter razne drobnarije in vratarjeva loža. Prizidek bo tudi podkleten in v kleti bo kuhinja za centralno kurjavo ter drugi stranski prostori. V prvem nadstropju bo hišnikovo stanovanje in pisarna za inženjerskega in šefa slikarne. V mezzaninu prizidka pa bo modelirna ali namestu nje krojačnica in garderoba delavnic, slikarne in mizarne.

Kulisarna bo opremljena s posebno, avtomatsko signalno in gasilno napravo, ki se sproži, ko toplota v prostoru prekorači neko višino. Razen tega bo glavno poslopje zidano tako, da bi iz njega ne mogel prodreti ogenj, čeprav bi ga ne mogli kmalu pogasiti. Okna bod namreč brez kril in se torej ne bodo odpirala, šipe pa bodo močne, preprečene z žico, da ne bodo mogle razpasti v vročini. Ker se pa prostori ne bodo mogli zračiti skozi okna, bodo imeli posebno ventilacijo.

Vsa dela bodo zahtevala okrog 1.300.000 din stroškov. Za prvo etapo določena stavbna dela je prevzelo podjetje E. Tomažič za 578.000 din, to se pravi zidanje glavnega trakta v sruševnem brez prizidka, a s provizorijem, manjšim poslopijem, ki ga bodo uporabljali, dokler ne bo končano delo, če se bodo morali preseliti iz barake. To začasno poslopje bodo pokrili s strešno konstrukcijo barake, ki je še kolikor toliko ohranjena, med tem ko so stene že povsem doslužile. Upanje je, da se bodo prihodnje leto lahko že lotili druge etape del, za kar je baje že odobreno najetje posojila.

Kulisarna bo stala prav sredi med opero in dramo in je torej tudi izbira prostora povsem zadovoljiva.

danes počuti najbolj srečnega, veder, krepak in segav, da mu ni videti let. Ko je stopil zaslužni Ravnikar v pokoj, je bil soglasno izvoljen za dirigenta rudniške godbe, razume se, naš jubilar. Od leta 1925. torej polnih 13 let je že na čelu godbe, za katere vzdrževanje prispevajo vsi člani družine TPD od najvišjega do najnižjega po dva dinarja mesečno, zato tudi novi naziv — rudniška godba.

Na predvečer sv. Barbare, zaščitnice rudarjev, torej na današnji dan bo rudarska godba posebno slovesno proslavila jubilej svojega priljubljenega dirigenta s podoknico pred slavljenčevim domom v koloniji. Mislimo, da ne izdamo nobene tajne, če povemo, da mu bo ob tej priliki izročena spominska diploma, delo učitelja zagorske šole, g. Adalberta Potočnika. Besedilo diplome v podolžnem formatu, lično in skrbno izdelane, predstavlja klečočega rudarja z jamsko svetilko v roki, zar pa osvetljuje napis: »Diploma za tov. kapelnika Srečka Godine, katero poklanja člani Rudarske godbe v znak priznanja za njegovo vestno 40letno delovanje pri godbi. Na dan sv. Barbare 1938.«

Tudi mi se pridružujemo čestitkam z željo, da bi še mnogo let zdrav in krepak stopal na čelu svoje godbe.

Jugoslovanski javnosti

Ljubljana, 2. decembra. Pred dnevi smo praznovali 20letnico naše svobodne Jugoslavije. 20letnico odkar smo izpod tisočletnega robstva postali svobodni državljani lastne narodne države, katero smo si pridobili s potoki krvi.

Ob tej priliki smo se spominjali vseh velikih moči, ki so ustvarjale Jugoslavijo, spominjali se tudi vseh onih, ki so v borbah za svobodo darovali svoje življenje. Pozabili pa smo na one junake borce, ki so pred 20. leti branili in čuvali našo severno mejo. Ob izstopu iz vojaške službe, jim ni bilo dano ustvariti si eksistence, ter trpijo zaradi tega še tudi danes, po 20 letih.

Svetovna gospodarska kriza ni prizanesla naši državi. S tem je bilo prizadetih zopet lepo število bivših borcev ter so ostali brez zaslužka in še danes zamarajo na vrata proseč vsaj vsakdanjega kruha zase in za družino.

Vse te ubožne tovariše ima v evidenci socialni odsek Legije koroških borcev, ki je v ta namen priredila svečano akademijo da bi se iz čistega dobička pomagalo vsaj za prvo silo onim tovarišem, ki danes stradajo. Prireditelj žal ni prinesla zaželenega uspeha.

Zato priredi socialni odsek Legije naravnalo akcijo in sicer dne 3. in 4. decembra po ljubljanskih ulicah, ter pozivamo vso javnost, da s prostovoljnimi prispevki omogoči Legiji, da vsaj ob 20letnici obdari najpotrebnejše bivše borce.

Naj ne bo nikogar, ki bi se z majhnim darom ne odkupil! Storimo po svojih močeh, da bo vladalo tudi med brezposelnimi borci toplo božično veselje.

Legija koroških borcev
Ljubljana

Požar

St. Janž, 3. decembra. Podblansko je malo zaselje v hribih med St. Janžem in Jagjenico, kamor zaidejo navadno samo poletni izletniki. Pred kratkim je izbruhnil v tem kraju požar, ki se je videl daleč naokoli. Ljudje so mislili da gori najmanj vse zaselje, tako močno je bilo ožarjeno nebo. Zato so hiteli na kraj požara, kjer je bilo zaradi pomanjkanja vode silno težko gasiti. Gorel je senik, last posestnika g. Dominika Povšeta v Podblanskem št. 15, občina St. Janž. Ni se jim posrečilo pogasiti požara. Senik je pogorel do tal.

Skupna škoda znaša okoli 3.500 din, ki pa je krita z zavarovalnico. Kako je nastal požar ni znano; najbrž ga je zanjela zločinska roka. Le srečnemu naključju se je treba zahvaliti, da se požar ni razširil na sosedna poslopja. Varnostne oblasti so uvedle preiskavo. Upamo, da bo požigalec prišel kmalu v roke pravice.

Iz Celja

—c Sokolsko akademijo bo ponovilo Sokolsko društvo Celje-matica jutri ob 15. v Mestnem gledališču. Za ponovitev akademije, ki je dosegla v sredo zvečer velik uspeh, vlada živo zanimanje.

—c Sokolski lutkovni oder bo vprizoril jutri ob 14.30 v Sokolskem domu v Gaborju božično igravo Pavla Golice »Peterčkove poslednje sanje«, ki jo je priredil za lutkovni oder Mitja Švigelj.

—c Na ljudskem vsocišču v ponedeljek 5. t. m. ne bo predavanja.

—c Tujski promet, umrlih v brezposelnost. V mesecu novembru je obiskalo Celje 1078 tujcev (940 Jugoslovenov in 138 inozemcev) nasproti 1213 v letošnjem oktobru in 1020 v lanskem novembru. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 37 oseb, in sicer 10 v mestu in 27 v javni bolnici. Pri celjski borzi dela se je od 21. do 30. novembra na novo prijavilo 136 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 26 oseb, posredovan je bilo 22, odpotovalo je 18, odpadlo 63 oseb. Dne 1. t. m. je ostalo v evidenci 449 brezposelnih (348 moških in 101 ženska) nasproti 416 (295 moških in 121 ženska) dne 20. novembra. Delo dobijo: po 1 mlinar in hlapec, 2 krojača, 7 kuharic, 4 kmečke deklet, 2 služkinji in 1 sobarica.

—c Z vrelin mlekom se je polila na Polulah pri Celju enoletna ključavničarjeva hčerka Marjeta Kuštrina. Deklica se je hudo poparila po obrazu, vratu in rokah. Oddali so jo v celjsko bolnico.

—c V Vojniku je umrl na praznik zedinjenja ob 15.30 v starosti 74 let čevljarški mojster in posestnik g. Josip Ribizl, podpoveljnik gasilске čete in predsednik pogrebneга zavrada v Vojniku. Pokojni je bil zaradi svoje značajnosti in oddano narodnega prepričanja splošno priljubljen. V srečnem zakonu se mu je rodilo 18 otrok, izmed katerih jih živi 11. Ribizl je še v sredo zvečer aktivno udeležil proslave 20letnice Jugoslavije in v četrtletni proslavi praznika zedinjenja v Vojniku. Ko se je po proslavi v četrtletni vrtil domov, mu je postalo slabo in popoldne je podlegel kapli. Bodi mu ohranjen blag spomin, svojem naši iskreno sožalje!

—c Koncert znanega tenorista Slavka Lukmana, ki ga bo priredil pevski odsek »Vzajemnosti« v Celju, se bo pričel v nedeljo 4. t. m. ob 16. v mali dvorani Celjskega doma. Koncert bo gotovo nudil lep umetniški užitek.

—c Nočno lekarniško službo ima od sobote 3. t. m. do vstetega petka 9. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

60 let gospe Rozalije Kosove

Radeče, 1. decembra

Kdo ne pozna ge. Rozalije Kosove, življenjske družice g. Antona Kosa, trgovca v Radečah? Te dni je doživela 60 let. Mladostno je ohranjena, kakršno nam prikazuje pričujoča slika. Vedno je dobre volje in polna zdravega humora. Lahkih nog je zdaj tu, zdaj tam pri svojem gospodinj-skem delu. S soprogom sta bila vedno odločno napredna. Ze od nekdaj se je udeleževala pri Ciri-Metodovi družbi, kjer je bila v Podredu več let blagajničarka, je članica tukajšnjega Sokola. Radečani se je še dobro spominjamo, kako se je z velikim uspehom udeleževala na sokolskem diletantskem odru, kjer je izrabila vso svojo naravno inteligenco. Ga. Kosova je pa tudi zelo načitana ter ima med drugim prav lepo knjižno zbirko. Kosova družina je naročena menda na vse napredne časopise, med drugim tudi na »Slovenski Narod« in »Jutro«.

Ga. Kosova je doma na Bičjem posestvu, kjer se je rodila pred 60 leti kot hči posestnika Franca in Marije Sneiderger. Po dovršeni ljudski šoli se je posvetila trgovski stroki

ter je službovala kot blagajničarka pri g. Adalbertu Globočniku in Stormeckemu v Celju. Tu se je seznanila s svojim poznejšim soprogom. V zakonu je imela samo enega sina g. Milana, ki je zdaj v IV. letniku trgovske akademije v Ljubljani. Tudi nje-ga je vzgojila v naprednem sokolskem duhu. Simpatični, splošno priljubljeni ge. Kosovi želimo ob njeni 60-letnici vse najboljše, da bi jo usoda ohranila do skrajnih me-jah človeškega življenja, v družbi ljubljene-ga soproga in sina.

Na pragu zimskosportne sezone Gorenjci se z veliko vneto pripravljajo na njo — V ospredju je tek na srednjih in dolgih progah

Jesenice, 2. decembra. Zima je pred vrati. Morda že danes ali jutri, morda pa v prihodnjih dneh, bo sneg pobelil hrib in dol. Blizajoče se zime ne čutijo samo stari in revmatični ljudje, pač pa mnogo bolj mladina, ki sneg skoraj vidi in čuti v zraku in se že nekaj tednov z vso vneto pripravlja na smučarsko sezono. Voditelji zimskosportnih organizacij so že vso jesen pridno na delu, da pridobijo čim več mladine v svoj krog, da bo v smučarskih tečajih dobila dobro tehnično podlago, da bo v družbi izkušnih smučarjev spoznavala krasote zim-ske narave in spoznavala tudi nevarnosti, ki so v zvezi s smučanjem v visokih go-rah.

Pravo središče zimskosportnega gibanja so postale v zadnjih letih Jesenice, ki imajo močno zaledje v vaseh zgornje savske doline. Ljubljana je le še širše »vojno zaledje«, kjer posluje generalni štab pri zeleni mizi, potrjuje predložene termine, odreja zapore in kazni, pošilja delegate na posvade skupščine in re-prezentante v inozemstvo. Tekmovalcev pa ima Ljubljana razmeroma malo.

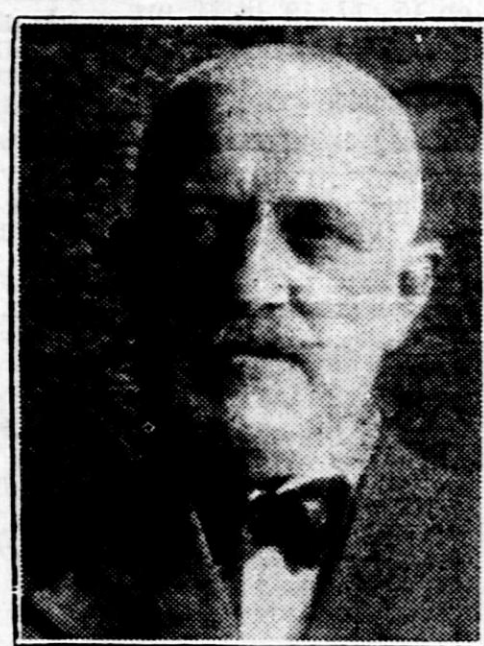
V Sokolskem domu na Jesenicah se ve-žbajo tekmovalci v smučarski gimnastiki. Velika dvorana je polna mladih smučar-jev, članov »Skale«, Sokola, Bratstva, Go-

renjca, Kovinarja in SK Dvojca-Mojstrane. Smučarje vežbata olimpijca Ciril Praček in Franc Smolej.

Ob edeljah pa gredo fantje v večjih skupinah na planine, pokrite s snegom. Med njimi prevladuje pravo planinsko to-varištvu. Nič ni ribarjev med Sokoli in Skalaši in med Kovinarji in Gorenjci. Vsi so »mo smučarji, prijatelji, sod-lavci in stari znanci, katerih ne ločijo pisani prav-ilniki, ne r ne uredb, ukazi in kazni«.

V prostem času mladina pridno vežba tek na srednje in dolge proge. Tek se je v korist alpskih disciplin v zadnjih letih silno znanerjal, tako d. smo v pogledu izbire tekačev prišli prav na bearsko pa-lico. Na mednarodne tekme smo pošiljali vse, kar smo imeli. Mojtana ima še ne-kaj dobrih tekačev, ki spadajo v državno reprezentanco, dorasajo pa že tudi nove moči, ki bodo kmalu — bok starim in izkušnim asom. Tudi na Jesenicah se v tem pogledu obrača na bolje. Marato-vec Franc Smolej je namreč okoli sebe zbral mlado in močno gar-do, ki mu sledi čez drn in strn na velike daljave. Tone Razingar, Tone Pogačnik, Stanko Kordež in drugi se bodo kmalu uvrstili med naj-bolj znana imena naših smučarjev na srednje in dolge proge.

40 let zveste službe

Pri ravnanstvu banke »Slavije« v Ljubljani se je v sredo 30. novembra zvršila kratka in tih, zato pa tembolj prirčna svečanost. Ta dan je g. prokurist Fran Rihtar dopolnil 65 let starosti, pri tej priliki pa je bila proslavljena tudi 40-letni-ca njegove službe pri banki »Slaviji«. G. generalni ravnatelj dr. Bolé mu je v po-membnem nagovoru izrekel priznanje za delo, ki ga je opravljal z veliko vneto in požrtvovalnostjo skozi dolgo dobo 40 let in mu izročil v znak te zvestobe zlat prstan z briljanti. Taka stanovitnost in zvestoba je vredna, da se postavi za zgled zlasti v današnjih nemirnih dneh.

G. Rihtar je dobro znana osebnost v vseh kulturnih in narodnih krogih, posebo-n v Šiški, kjer ima svoj lep dom, in je zlasti svoj čas mnogo delal v naprednih vrstah. Ni se čuditi, ako mu je od dela da-nes zdravje sicer nekoliko zrahljano, ven-dar na svoji zivahnosti vkljub temu ni po-pustil. Želimo, da bi se mu kmalu spet po-vrnilo prejšnje krepko zdravje in da bi do-čakal visoko in prijetno starost.

Dva sestanka koroških borcev

Zagradec na Dolenjskem, 2. decembra. Bivši koroški borci, člani v krajevni organizaciji legije v Zagradcu, so priredili te dni dobro uspeh članski sestanek, da tako proslave pomembno 20-letnico narodnega osvobodjenja.

Sestanku je prisostvoval tudi delegat glavne-ga odbora iz Ljubljane tov. Kervin, ki je številnim borcem razložil pomen 20-letnice ter jih seznanil z delom, ki ga vrši organi-zacija v korist svojega članstva.

Po njegovem poročilu je predsednik kra-jevne postojanke tov. Škrl odšel težkoče, v katerih živi članstvo naše lepe Dolenjake, ki je močno prizadeto po večletnih vremen-skih neprijetnostih ter pozval vse borce, da se stnejo v močni organizaciji, katara bo ka-kor doslej, tudi v bodoče povečala vso po-zornost delu za narodno priznanje.

Ob koncu zborovanja so sprejeli resolu-cijo, s katero zahtevajo bivši borci, da se njih vprašanje že skoraj reši ter se jim s tem priznajo njihove zasluge za domovino.

Živilski trg

Ljubljana, 3. decembra. Vreme v pozni jeseni zelo vpliva na trg in ker je zdaj še vedno sušno, je dovolj jesenske in zimske zelenjave in tudi sadja, med tem ko bi bil trg v hladnem vrenu mnogo slabše založen. Večkrat je že bilo o Miklavžu zelo mrzlo, tako da je bila otežkočena celo prodaja jabolk, ki prenesejo sicer hudo mraz. Zdaj se pa pro-dajalci ni treba bati, da bi jim sadje pomrznilo in Miklavž se bo lahko dobro zalagal z njim. Samo blata se ne bo smel bati, čeprav je zdaj v neposredni okolici trga mnogo, da ga ne upajo prebroditi celo tako pogumne gospodinjke.

Pri stalnih prodajalcih na trgu je že za-čelo prevladovati uvoženo blago. Največ je južnega sadja, od smokev in pomaranč do banan. Tudi uvožene zelenjave je že mnogo, največ cvetače, ki je pa vseeno nekoliko dražja kakor je bila navadno, in sicer je po 6 do 7 din kg. Med zimskimi uvoženimi salatami je treba predvsem omeniti rdeči radik, ki je po 12 din kg.

Na zelenjadnem trgu, ki ga zalagajo kmetice iz okolice in zelenjadarice iz Tr-novega, ne bo bistvenih sprememb, dokler bo trajalo milejšje, južno vreme. Kmetice in prekupečvalke so danes precej dobro založile perutninski trg, naj-brž v pričakovanju, da bodo gospodinjke bolj posegale po perutnini, ker je začetek meseca. Kaže pa, da so skrbne gospodinj-ke že začele varčevati za božič in da kupčija nekaj tednov še ne bo posebno cvetela. Danes je bilo napredaj tudi precej več jajc, ki se najbrž ne bodo več podražila. Odkar so dražja jajca, ljubljanski trg bolj privlačuje prodajalce in zato se ne bodo mogla več znatno podražiti, četudi bo ob praznikih živahnost kupčija. Dokler je kopno kokoši tudi bolj nupo kakor, ki je sneg. V splošnem lahko pričakujemo, da se živila, ki jih naše gospodinjke ku-pujejo po večini na trgu, pred prazniki ne bodo podražila, razen mlečnih izdelkov.

Že 40 let deluje pri rudarski godbi

Lep jubilej vztrajnega in požrtvovalnega dela bo praznovan jutri Srečko Godina v Zagorju

Zagorje, 3. decembra. Gotovo je pri nas prav malo mož, ki bi polnih 40 let s tolikim uspehom in s tako požrtvovalnostjo delovali pri godbi, kakor naš popularni Srečko Godina, ki je pred kratkim dopolnil 62 let življenja. Po starših Jakobu in Nežiki, ki sta bila doma iz Logatca, a ju je očetov poklic privedel v Zagorje, je podedoval kleno voljo in zdravje ter nagnjenje do glasbe. S kolikim zanimanjem je opazoval takratne stare godbenike, ki jih je organiziral zaslužni nadučitelj Julij Palhac pred kakšnimi 80 leti! Dobro se še spominja, kako je vodil svojo godbo opravljen v cilindru, v rokah siv svilen solnčnik, s katerim je dajal godbi povelja. Za Palhacem je prevzel godbo, ki sta jo vzdrževali Bratovska skladnica in konzum, nič manj vneti Ravnikar, ki jo je vodil bli-žu 40 let in pri katerem je komaj 12 let stari Srečko dobil prve nauke. S kakš-nim navdušenjem so poseščali vaje! Rav-nikar je prišel mednje naravnost s posada in se niti preobleči ni utegnil, opasan je bil kar s tradicionalnim »bergledrom« Razpostavili so note po skobelnikih in sta mizarnici v prostori današnje gostilne pri Kovčcu v Toplicah.

Zaposlenega pri rudniku je zatekla Go-dina vojaška dolžnost. Služil je pri 6. pp. nekaj časa na Dunaju, pozneje pa v Bu-dimpešti. Že spčetka mu je bila usoda naklonjena, kajti srečal je na Dunaju kapelnika dr. J. Čerina, ki mu je ugledil pot k vojaški godbi. Po odsluženem roku je imel ponudbo za delovodjo v neki že-lezarni v Budimpešti, toda odzval se je vabilu obratovodje Pitscha iz Zagorja, ki mu je preskrbel službo pri rudniku. Ka-kor prej, je tudi poslej sodeloval v vrstah rudarskih godbenikov, saj se je pri voja-ški glasbeno odlično izpopolnil. Toda po-prišče rudarske godbe mu je bilo pre-ozko. Kjerkoli je mogel, povsod je z uspe-hom zastavljal svoje prekipeljavče glas-bene zmožnosti v službo te lepe umetno-sti. V nemali meri je prav Srečkova za-sluga, da je ob sodelovanju nič manj na-vdušenih ljubiteljev glasbe in petja, Za-nuškarka, rajnega Stepišnika, Levstika in drugih prešlo Zagorje časten in zaslužen naziv »česka vas«, kar je pomenilo visoko glasbeno aktivnost. Ni bilo večje pri-re-ditve, bodisi pri Sokolu ali Glasbenem društvu, kjer ne bi Srečko sodeloval, saj še danes rad prisloži s svojim prijetnim tenorjem. Koliko »muzikantov« pri godbi je vzgojil, koliko jih je naučil igre na go-sli ali pa druge instrumente, ki jih brez malega vse odlično obvlada. Medtem si je našel tudi družico, gospo Režiko iz dru-žine Žilnikov. V krogu svoje družinice in sredi pevskega in glasbenega dela se še

Prvonagrajena filmska umetnina na bienali v Benetkah!

Ječa brez rešetk

KINO MATICA — Telefon 21-24

DANES OB 16., 19. IN 21. URI IN V NEDELJO OB 15., 17., 19. IN 21. URI — KULTURNI FILM — METRO ZVOČNI TEDNIK

Iz ženske kaznilnice in poboljševalnice mladih življenj! — Iz skrivnih celic ponižanih in pozabljenih! — Iz velike borbe med starim in mladim rodom za nadvlado srca in duše!

DNEVNE VESTI

— Opozorilo izvoznikom lesa v Nemčijo. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je že ponovno opozarjal izvoznike lesa v Nemčijo, naj lesa ne izvažajo, dokler se ne prepričajo, da imajo nemški kupci dovoljena dovoljenja za uvoz. Kljub temu pa nekatere trditve še vedno izvažajo les v bivšo Avstrijo, ne da bi se poprejš informirali, če imajo uvozniki dovoljena dovoljenja. Tako lahko po več mesecev ali let čakajo na nakazilo svojega denarja brez vsake sigurnosti, da ga bodo kdaj dobili. Zavod ponovno opozarja izvoznike lesa, naj ne pošiljajo lesa v Nemčijo, dokler se ne prepričajo, da imajo nemški uvozniki dovoljena dovoljenja.

— Gospodarske zbornice proti veleblagovnicam. Uredba o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic v naši državi izgubi veljavo 21. t. m. Gospodarske zbornice so že predložile osnutek novega zakona o prepovedi veleblagovnic. V osnutku je predvidena splošna prepoved ustanavljanja veleblagovnic pod kakršnokoli firmo. V osnutku je obenem tendenca, da se omeji in polagoma odpravi ustanavljanje velikih trgovin ter trgovin z mešaním blagom. Dovoljene naj bi bile največ tri stroke v eni trgovini. Prepovedalo naj bi se tudi ustanavljanje malih trgovin, če bi pristojna zbornica ugotovila, da je v dotičnih lokalih možno trgovanje v večjem obsegu.

Ze tretja pošiljka

zimskih sukenj, sedaj po znižanih cenah, od cenah do najfinjših.

TIVAR OBLEKE:

nasproti glavne pošte — Ljubljana

— Državna radijska postaja na kratke valove. Ob cesti proti Novemu Sadu, 12 km od Zemuna, so dogradili novo državno radijsko postajo na kratke valove. Aparatura bo montirana tako, da bo moglo poznje postajo počati od 10 na 20 ali 40 KW. Tako dobi Beograd poleg radijske postaje v Makisu v marcu prihodnjo leto še eno postajo na kratke valove, ki bo zamenjala dosedanje postajo Centralnega Presbira.

kajo, kdaž bodo vrgli petrolejke v kot, ker jim bo svetila boljša luč, elektrika. Prosim, da bi to kmalu dočakali!

Miklavžev večer v šiški v Sokolskem domu danes ob 17. za mladino, ob 20. uri za odrasle s plesom

— Gostilničarska pivovarna v Laškem bo vendar začela obratovati. Gostilničarji si že dolgo vrsto let prizadevajo, da bi se osamosvojili od pivovarjev. Nekaj časa je kazalo, da se bodo morali opredeliti lepim načrtom, da bi ustanovili svojo pivovarno v Laškem. Zdaj pa delniška družba »Gostilničarska pivovarna« napoveduje, da bo 7. t. m., ko bo občni zbor družbe, pivovarna slovesno odprta.

Danes ob 20., jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri Kirchfeldski župnik in Netopir KINO MOSTE

— Sejmi v Karlovcu zopet dovoljeni. Zaradi slišavke in parkirke so bili žilinski sejmi v Karlovcu prepovedani, od 1. decembra so pa zopet dovoljeni.

Miklavževanje Sokola II 3. decembra v Kazini Odeon jazz Ples

— Decembar bo brez snega? Vremenslovcji pravijo, da bo decembar brez snega. V začetku bo deževno in precej hladno, potem se bo pa zjasnilo. Okrog 5. bo vetrovno vreme s krajevnimi padavinami, okrog 7. bo čez dan mlo, nekoliko vetrovno, naletaval bo sneg, ki se bo izpremenil v dež. Potem pritisne mrz in pobeži bo sneg. Toda že 11. najpogosteje 12. bo zopet močno deževalo, potem bo zopet vetrovno vreme in precej mrzlo. Močne pada vine bodo imele sredi decembra, ko bo tudi nekaj solnčnih dni. 21. bo vetrovno. Bo-

Iz Ljubljane

— Med številnimi zastopniki ustanov je bil na novinarskem koncertu navzoč tudi predsednik Lekarniške zbornice g. M. Leustek, ki ga po pomoči nismo navedli v včerajšnjem poročilu.

— Umetniška razstava »Grupe gg. A. Kos, Mila Males, France Gorše se odprli jutri v nedeljo 4. decembra v Jaktopičevem paviljonu v Ljubljani. Razstava, ki je imela tako velik uspeh v oktobru t. l. v Beogradu, bo odprta ob 11. uri g. dr. Rajko Lozar. Ljubitelji naše umetnosti so vabljeni.

— Iz Zelenjadarski tečaj. Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica priredi letos poseben zelenjadarski tečaj v prostorih St. Jakobske šole. Predavanja bodo v dneh: 5., 6., 7., 9., 12., 13., 14. in 15. decembra ob 19. do 21. zvečer. Predavali bodo: ravnatelj mest. vrtoz Anton Lap, mestni kmetijski referent inž. Levstik, središni kmet. referent inž. Masten in nad. zornik Josip Strekelj o vseh panogah prednega pridelovanja povrtnine. K obisku so vabljeni vsi, ki se za to važno gospodarsko stroko zanimajo in je vstop prost.

— Iz Skropljenje sadnega drevja v Ljubljani. Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica bo tudi letos po naročilu svojim članom oskrbela skropljenje sadnega drevja in grmičevja. Da se zamote za skropljenje organizirani smotno in po mestnih okoliščinah, se pozivljajo člani, da se prijavijo osebno ali po dopisnici najkasneje do 10. t. m. na naslov: Teodor Drenig, Cesta v Rožno dolino št. 36/1 (tel. 23-55). Pogoji so razvidni iz knjižice, ki jo ima s seboj dotični predelavec.

— Iz Miklavžev nastop za mladino, ki bo pri Ljubljanskem Sokolu v Narodnem domu v ponedeljek 5. t. m. ob pol 17. uri, so priprave v polnem teku. Vsi nastopajoči se trudijo, da pripravijo našim najmlajšim čim več neskaljenega veselja. Uprizorištev je povsem nova in ima pravičen značaj. Računa predvsem z otrokovo dušo, ki je ta dan sama pravičnata, razigrana in radostna v največjem pričakovanju. Menjajoči legendarni prizori z ljubljanskimi pravljicami in šalji, bodo dvignili to razpoloženje. Zato pričakujemo čim večji obisk. Daria se bodo sprejemala v nedeljo ob 9. do 12. ure in v ponedeljek ves dan ob 9. do 15. ure v društveni pisarni v Narodnem domu. Tam bo hkrati tudi predprijava vstopnic. Vstopnina za odras-

KINO SLOGA, telefon 27-30 — Danes ob 16., 19. in 21. uri PREMIERA!
MAČJA BRV po istoimenskem romanu slavnega nemškega pisca Hermana Sudermanna. — Najboljše delo nemške književnosti! — V glavni vlogi HANNES STELZEN, BRIGITA HORNEY.

berja, drugi pa po priljubljeni Straussovi opereti. Filma v polni meri zaslužita veliko zanimanje, ki sta ga vzbudila povsod, kjer sta bila na sporedu.

— Iz Naš najboljši zborovski skladatelj Jakob Galus in Škerjanec, dalje Slaven-ki, Odak ter Pašcan, Manojlovič, Konjov-ki, Vuk Dragović, Bolgar Stefanov in Rus Stravinski so zastopani na koncertnem sporedu, ki ga bo izvajal ženski zbor novosolskega ženskega muzičnega združenja v petek, dne 9. t. m. ob 20. uri v velikih Filharmoničnih dvoranah. Zbor je prvovrsten ter je prejel na tekmovalju prvo nagrado južnoslovenskega pevaškega saveza, zlasti lito, dar blagopokojnega kralja Aleksandra I. Umetniško vodstvo zbora ima dirigent Svetolik Pašcan. Vstopnice so že v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

ZA MIKLAŽA zelo prikladna darila nudi tvrdka

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

— Iz Miklavževanje pri Sokolu I Tabor bo za odrasle danes dne 3. decembra ob 20. uri. Po razdelitvi daril ples. Sprejemanje daril ob 14. ure naprej. — Za deco bo pa miklavževanje v ponedeljek 5. decembra ob 16. uri in se sprejemajo darila isti dan ob 10. ure dopolne naprej v suterenu na Taboru, vhod nasproti vojašnice.

— Iz Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj priredi kegljanje za dobitke v korist dvorski knjižnici dne 4. decembra t. l. ob 9. do 24. ure pri Useniku na Borštnikovem trgu. Kegljalcem so namenjeni krasni dobitki.

— Iz Vodstvo državne šolske poliklinike v Ljubljani javlja obvestilo, da je pričelo z uradovanjem v novih prostorih šolske poliklinike na Askerčevi cesti. Uradne ure za stranke v splošnem ambulatoriju od pol 9. do pol 14., v okulističnem ambulatoriju pa od 16. do 18., razen sobote.

— Iz Miklavžev večer Sokola II. v Kazini v soboto dne 3. dec. vas bo prijetno razvedril; solidna postrežba, ples, Miklavževa darila oddaje po 15. uri v veliki dvorani Kazine. Igra Odeon jazz.

— Iz Miklavževanje pri Sokolu Ljubljana - šiška se bo vršilo v ponedeljek 5. t. m. ob 17. za mladino, ob 20. za odrasle s plesom. Nebeški poslanec bo najsrečnejšemu posnetiku podelil nagrado. Nagrada bo izrebrana. Daria se sprejemajo od 14. dalje v domu.

— Iz Plesni tečaj Jelenkove šole v Kazini imajo miklavževanje jutri ob 16. za »popoldanski ples«, v torek za »nada-hlavni in izpopolnjevalni tečaj ter v četrtek ob 20. uri. Novi »začetniški tečaj« so prične v ponedeljek 5. t. m. ob 20. uri. Posebne ure vsak dan.

— Iz Gradbenemu skladu Ljubljanskega Sokola je podarila ob priložnosti 20letnice Jugoslavije sestra Jozica Urbančičeva dinarjev 1.000.—. Plemeniti darovalci se iskreno zahvaljuje uprava društva.

— Iz Lutkovni oder Sokola I na Taboru ponovi jutri 4. t. m. ob 15.30 igro: »Jurček na morju«, katera je pri premieri napolnila obširno dvorano do zadnjega prostorka. Je prav lepa in poučna igra. Svira »Jurčkov orkester«. Predprijava vstopnic ob 11. do 12. v pisarni istotam. Lahko telefončno.

— Iz Gostilna »Strelšice« Podrožnikom pri Nežiki vabi na domače kolone. Izborne kravice, pečnice, piške, kokoške obara, izbrana vina.

— Iz Izredni slovesni seji mestnega sveta dne 1. decembra se je župan dr. Adlešič spominjal podžupana dr. Vladimira Ravnharja kot poslanca Ljubljanskega mesta v dunajskem parlamentu ter člana Narodne vlade za Slovenijo pred 20 leti, ne pa kot člana občinskega sveta, kar tedaj dr. Vladimir Ravnhar ni bil.

— Družba vseh vrst krzna divjavi v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke naj bodo naslovljene na »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem.

— Ljubljanski velesejem bomo tudi v letu 1939. imeli dvakrat. Spomladanski bo od 3. do 12. junija, pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja, jesenski pa od 2. do 11. septembra. Na spomladanskem velesejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenskemu pa bo priključeni več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

— Iz Veselo Miklavževanje bo v ponedeljek 5. t. m. v vseh prostorih kavarne »Nebošček«. Nastop Miklavža s spremstvom v kavarni ob 22., v dancingu ob 23. Daria naj se oddajajo na dan prireditve na kavarniški blagajni s točno označbo: ime, obdarjenca, ure in kraja obdarovanja. Vse velikega obiska, prostimo cenjene goste, da mize že v naprej rezervirajo. Od 1. decembra nov prvovrsten spored v dancingu. Vstop prost. Cene običajne.

— Iz Poskušeni »šamomir«. Na Vodovodni cesti poleg Rebeve restavracije si je hotel v sredo zvečer končati življenje 21 letni visokošolec Stanko Lampret iz Stične na Dolenjskem. Stanko je spremljal okrog 19 iz mesta proti domu 17 letno dijakinjo Josipino S., s katero je bila tudi njegova mati. Ko so prispeli do Rebeve restavracije, je Stanko poprosil mater, naj ju pusti za hip sapa, kar je mati tudi storila. Stopila je v stran, tisti hip pa je Stanko že potegnil samokres in se ustrelil v levo stran prsi tik nad srecem. Po težko ranjenega nepremišljenega mlade-

Iz Trbovelj

— Koncert priredi tukajšnji jazz kvartet v nedeljo 4. decembra ob 20. v trboveljskem Sokolskem domu. Trboveljski pevski jazzkvartet nastopi javnosti ni neznan, saj je že šestokrat nastopil v ljubljanskem radiu, pa tudi v mnogih krajih naše ožje domovine. Kakor je postal Trboveljski Slavček slaven, tako si prizadeva tudi naš jazz pridobiti sloves, saj so pa Trboveljčani tudi ljudje, ki se ne boje nobenega napora in nobenih žrtv da se ovekovečijo. Eni na ta, drugi na drug način. Eno pa je gotovo, da so mnogi Trboveljčani glasbeno izredno nadarjeni. Med temi je tudi četvorica mladih pevcev, ki sestavljajo trboveljski pevski jazz. Sodelovali bodo še solisti g. Dražil na saksofon in g. Golob na harmoniko. Ta koncert bo glasbeni užitek prvega reda in naj bi ga nihče ne zamudil.

Z Jesenic

— Karambol na cesti. V četrtek okoli 21. ure zvečer se je peljal neki kmetič iz Gorji z vozom skozi Jesenice po Prešernovi cesti proti domu. Pred »Dalmatincem« pa je začutil žejno v grlu, zavozil z vozom nekoliko vstran, ga pustil brez luči na cesti, sam pa šel v gostilno na polje vina. Kmalu na to je po cesti z avtom pribrazil g. Filip Stegnar in z avtom tresel v voz. Silovit sunek je voz tako polomil, da sta ostali le prvi kolesi in ožnice, avto pa je z veliko silo vrglo pod železno ograjo na desno nekaj metrov stran od ceste. Zgodil se je pravi čudež, da ni ubilo konja in da je avtomobilist odnesel zdravo kožo. Gospod Stegnar trpi zaradi poškodbe avtomobila veliko škodo.

— Nastop sokolskega pevškega zbora. Pri sokolski akademiji, ki se je vršila v proslavo državnega praznika in 20letnice Jugoslavije, se nam je po daljšem času spet predstavil močan moški pevski zbor, ki je pod vodstvom pevovodje brata Kleca ml. zapel nekaj lepih pesmi. Vselej je bilo gledati številne pevece, posebno basiste, ki so peči, da se je oder tresel. Pevovodja brat Klec ima hvaležno polje, da bo iz starin, dobro solanji moči in iz mladih dobrih pevcev v doglednem času izvedel zbor, ki bo eden najboljših in najmočnejših na Gorenjskem in na širši onemu, ki je pol pri razvitu jesenjskega sokolskega prapora pred 25 leti.

— Bratstvo—Svoboda. V nedeljo 4. t. m. ob 14.15 uri se bo na igrišču Bratstva igrala prvenstvena nogometna tekma med SK Bratstvom in SK Svoboda iz Ljubljane. Moštvo »Svobode« je že marsikateremu žilavemu nasprotniku prekrizalo račune in bo tudi na jesenjski storila vse, da ne odide praznih rok nazaj v Ljubljano. Moštvo »Bratstva« ki je v zadnjem času gladko odpravilo tudi najmočnejše nasprotnike in se povzpela na vrh tabele, se zaveda, da ima pred seboj nasprotnika, ki mu je enakovreden. Bratstvo bo storilo vse, da nam ne prinese kako ne-ljubno razočaranje. Priprani smo, da nam bodo naši fantje lepo zaigrali in nudili gostom tak odpor, da skozi obrambni zid ne bo prišlo ničesar, kar bi moglo škodovati. Prijatelji nogometa! V nedeljo vsi na igrišče »Bratstva«. Obeta se lepa in zanimiva tekma, v kateri domači ne smejo podlež!

Iz Sevnice

— Popravek. Te dni smo poročali, da se bo vršilo v sredo 7. t. m. ob 11., na tukajšnji ljudski šoli veliko učiteljsko zborovanje sreskih učiteljskih društev JUJ Brežice in Krško in da je na dnevnem redu zanimivo predavanje g. prof. Gustava Šilaha iz Maribora o temi »Aktualna pedagoška vprašanja naše dobe s posebnim ozrom na delo naše ljudske šole«. Poročilo popravljamo in toliko, da bo predaval g. prof. Šilih le o temi »Od učniš sil do celotnega ali strnjenejšega poučaka«. Predavanju bosta prisostvovali obe učiteljski društvi, nalkar bo ločeno zborovanje za Krško in za brežiško učiteljsko društvo. — Članstvu krškega učiteljskega društva sporočamo, da znaša letna članarina po sklopu na zadnjem zborovanju v Krškem za 5 mesecev po 16.— din za naslednjih 5 pa po 17.— din. — Člani, ki se udeležijo hospitacije na bežigradski ogledni šoli v Ljubljani, naj to pravčasno sporoče svojemu društvu. Hospitacija se bo vršila le če se bo prijavilo najmanj 25 udeležencev. Krško učiteljsko društvo bo razpravljalo na zborovanju o došlih dopisih in o slučajnostih.

— Preko železnicega mostu bo peš pot v Boštanj. Preko novega železnicega mostu, po katerem bo vodila železnica v St. Janž, bo zgrajena tudi podluga meter široka pot za pešce iz Sevnice v Boštanj ali obratno. Zda morajo pešci hoditi preko oddaljenega lesenega mostu, kar povzroča precejšnjo zamudo časa. Pešpot se bo gradila na železnih travertinih zmag železnih obokov, katere bodo postavili šele prihodnjo pomlad. — Železnica uprava zida štirin zaslonnikom nove hiše. Štiri hiše nastripi kolodvora Sevnice so bile v napotje načrtom, pa katerih se povečava postaja z gradnjo novih tirov. Na iniciativno železnice uprave so se morale umakniti štiri hiše, katere sedaj gradi uprava na svoj račun. To so hiše posestnikov g. Juhanta Ivana, Blaznika Leopolda, Ostrovsčnika Franca in Polžuna. Vsi so prišli brez stroškov od novih hiš.

— Električna razsvetljava na postaji. Smo tik pred otvoritvijo nove železnice proge St. Janž—Sevnica, zato smo dobili na postaji tudi električno razsvetlavo. Enako se pleska in prenavlja postajno poslopje, da bo dostojno sprejelo v četrtek, 8. decembra visoke goste, na otvoritvi nove proge.

— Šmarje dobi vodovod. Končno bodo šmarčani vendarle dobili svoj vodovod, za katerega so se borili menda vsa leta po vojni. Od postaje Sevnica kopljejo delavci po cesti jarko, v katero bodo položili vodovodne cevi. Viti se, da šmarje prav lepo napreduje. Voda pridobiva za šmarje in Sevnico je načrtovana proga preko Save.

Hans Albers v pustolovnem filmu senzacij, dramske borbe, romantike, ljubezni in tovarištva
Sodelujejo: OLGA ČEHOVA IN DOROTHEA WIECK
Predstave danes ob 16., 19. in 21.; jutri v nedeljo ob 15., 17. 19. in 21. uri.
V nedeljo ob 10.30 uri dopolne po znižanih cenah isti film!
KINO UNION — Telefon 22-21

Rumena zastava

RUMENA ZASTAVA — znak za karanteno!
RUMENA ZASTAVA — svarilo za približanje!
RUMENA ZASTAVA — starišilo vseh mornarjev!
RUMENA ZASTAVA — simbol usode treh ljudi!

žiča ne bomo praznovali v snegu, temveč v dežju in vetru šele okrog 28., zlasti okrog 30. bo pritisnil mrz in zapadel prvi sneg.

— Priprave za II. jugoslovanski gasilski kongres. Gasilske organizacije se že zdaj pripravljajo na drugi vsedrjavni gasilski kongres, ki bo prihodnje leto sredi avgusta v Ljubljani. Med kongresnimi dnevi bo prirejena tudi velika gasilska razstava. Ob tej priložnosti nameravajo tudi slovesno položiti temeljni kamen za prvo gasilsko šolo v Ljubljani.

Elegantne LUXOR · ROXY · DARLING čevlje

KUPITE NAJČENJEVŠI V KRANJU PRI VLADU KRANJCU — MESTNI TRG 13 V NEDELJO DOPOLNE ODPRTO!

— V Sloveniji je 9.171 trgovcev. Po najnovejši statistiki trgovskih združenj štejejo ta skoraj 10.000 članov z 962 učenci, 769 učenkami, 1998 pomočniki in 1872 pomočnicami. Združenje Ljubljana, mesto šteje 1385 članov, okoliško združenje pa 466. Na drugem mestu je celjski okraj s 634 člani. Maribor mesto šteje 612 članov združenj. Precej članov šteje tudi kranjsko združenje, in sicer 432.

— Vreme Vremenska napoved pravi, da ne bo nobenih bistvenih sprememb. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Sarajevu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu, Kumboru in Dubrovniku 18, na Visu, 16, v Beogradu in Rabu 12, v Sarajevu 11, v Ljubljani 9,6, v Zagrebu 8, v Mariboru 7,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,3, temperatura je znašala 7,2.

MATINEJA

DOROTHY LAMOUR po ljubavno pesem o mesečini, pesem, ki je osvojila srca vsega sveta, v velikem filmu eksotične prirode

KRALJICA DŽUNGLE

Nelzprosnost romantike in humor džungle!

Danes ob 14.15 uri, v nedeljo ob 10.30 in v ponedeljek ob 14.15 uri!

Kino Matica, 21-24

Bogat dopolnilni spored!

Cene od Din 2.50 — 6.50

Kaj je s kemičnim institutom?

Kje tiči vzrok, da so se stavbna dela tako zavlekla, da poslopje letos najbrž ne bo pod streho

Ljubljana, 3. decembra
Leta in leta že govorimo in pišemo, kako nujno potrebuje naša univerza primerne prostore za kemični institut. Kdo bi našel vse akcije, resolucije, delegacije... Končno so vsa prizadevanja vendar rodila uspeh; odobren je bil kredit in sicer 2 milijona din. Pred več tedni je bilo tudi že oddano delo in v Beogradu so potrdili licitacijo, kar je marsikoga pomirilo. Toda s tem še ni bilo konec vseh težav. Se vedno niso začeli delati. Baje se zdaj nihče ne ve, kdaj bodo začeli. Saj se najbrž poslopje ne bo pod streho, letos je le še dober mesec do novega leta.

Narčje za poslopje kemičnega instituta so izdelali v seminarju univ. prof. I. Vurnika na tehniko, in sicer po navodilih predstojnika kemičnega instituta univ. prof. Samca. Toda narčje so morali spreminjati; po prvotnem načrtu so nameravali zidati ob tehniko samo predavalnico, toda mestni gradbeni urad ni dovolil zidati poslopja tesno ob rimskem zidu in vzporedno z njim, ker je sprejel prof. Plečnikov načrt regulacije ob rimskem zidu. Potem so načrt spremenili tako, da bi bilo po njem prizidano poslopje (trianadstropno s kletjo) kemičnega instituta za vse prostore k tehniko pravokotno na rimski zid in vzporedno z Murnikovo ulico. Kmalu pa se je izkazalo, da odobren kredit 2 milijona din ni dovolj za tako veliko poslopje. Pokazala se je potreba po redukciji načrta. Po vseh teh težavah je končno vendar prišlo do rešitve, da se zidajo poslopje z odobrenim kreditom v surovem, druga dela in opremo pa končajo s kreditom, ki bi naj bil odobren po proračunu v prihodnjem proračunskem letu.

Ko pa je bilo delo že oddano, so nastale komplikacije zaradi temeljev. Po mnenju statikov je namreč treba temelje pilotirati. V začetku so bili določeni leseni piloti. Toda statiki so začeli dvomiti, ali bi talna voda vedno dovolj visokala, da bi bili piloti v vodi. Znano je namreč, da začne piloti gniti, če niso vedno v vodi.

Če bi se to zgodilo, bi bili ogroženi temelji poslopja kakor n. pr. pri borovniškem viaduktu. Zato so strokovnjaki predlagali, naj bi stavbo pilotirali z betonskimi piloti. Toda betonski piloti so nekoliko dražji od lesenih, zato zdaj na univerzi računajo, ali bodo izhajali s kreditom ter ugibajo, kaj naj store. Do rešitve očitno še ni prišlo, ker se niso začeli delati. Kdaj bo torej konec težav s kemičnim institutom in kdaj dobi institut primerne prostore, da bo lahko redno delal?

Obrnili smo se še na strokovnjake, da nam pojasni, zakaj so nastale komplikacije zaradi temeljev. Strokovnjak je izjavil: Pri preiskavi terena za poslopje kemičnega instituta so ugotovili, da bi mehka tla ne prenesla večje obremenitve in da so za temelje potrebni piloti. V prvotnem načrtu so bili zamišljeni leseni piloti. Pri podrobnejšem proučevanju terena se je pa izkazalo, da gladina talne vode, kjer bi naj stalo poslopje, znatno varira v raznih letnih časih in bi se lahko zgodilo, da bi voda upadla delno izpod lesenih pilotov, ki bi zaradi tega začeli trohneti. Ko namreč piloti niso več povsem v vodi, prodre do lesa zrak in na pilotih se naselijo glivice, ki načno, odnosno »okužijo« les. Temelji poslopja kemičnega instituta bi torej ne bili več dovolj solidni, če bi se to zgodilo.

Zato so strokovnjaki načeli vprašanje, kako bi drugače utrdili temelje poslopja. Prišli so do prepričanja, da bi bilo najbolje stavbo pilotirati z železobetonskimi piloti. Toda zaradi te izpremembe, nadomestitve lesenih pilotov z železobetonskimi, je prekoračen proračun stavbnih stroškov. Da bi dosegli pri pristojnih oblasteh dovoljenje za izpremembo načrta in hkrati povišanje kredita, je potrebno izdelati poseben elaborat, kar jih je zadržalo, da se še niso mogli lotiti stavbnih del. Upajamo, da jih to ne bo dolgo zadrževalo in da se bodo kmalu lotili tako težko pričakovanih del, saj zdaj ni več nobenih drugih ovir.

zniala okrnjena v Učiteljskem domu, s čimer bi bil dosežen njegov smoter. V imenu nadzornega odbora je poročal g. Smole in predlagal razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. V poročilu g. Mehora o banovinski akupčiji je bilo izneseno resnično smotno delo sekcije za vsa vprašanja šolskega in osebnega značaja. Doseženi uspehi pa niso v pravem razmerju s požrtvovalnim delom. Redno in izredno glavno skupščino v Zagrebu je opisal predsednik društva g. Napokoj. Podčrtal je složen nastop ogromne večine delegatov, ki so, zavedajoč se, da branijo stanovsko linijo in demokracijo z discipliniranim nastopom razbili naval obsojanja vredne opozicije.

Za izvedbo akcije za pomoč otrokom v obmejnih krajih so se izjavili vsi navzoči. Darovi naj se odpremo na šolskega upravitelja v Kamniku in Domžalah. Pri obravnavi šolskih vprašanj se je razvila živahna razprava. Snov pa spada v kompe-

tenco uradne konference. Članarina je po soglasnem sklepu ostala ista kakor lansko leto. V častnem nazosidišču so ostali dosežani člani. — V predavanju »Skiptikon kot učilo« je g. sol. nadzornik v p. Andrej Skulj dokazal, da je pouk sodoben in uspešen, čim bolj ga pomazorimo. V ta namen izobrazimo službi skiptikon. Material zanj dobi močno povsod, tudi v časopisu. Predavanje je obsegalo pet učnih slik za elementarni razred, osnovno in višjo ljudsko šolo. Obrazložen je boleznin in škodljivce sadnega drevja, izlet na Gorenjsko in v Benetke, stavbarno umetnost, mlekarstvo, alkoholizem in sliko za jezikovni pouk v elementarnem razredu. Učiteljstvo je z zanimanjem sledilo predavatelju, ki je vezal predavanje na številne skiptične slike. Slednjič ga je nagradilo z aplavzom. Za predavanje se je g. predsednik društva še posebej zahvalil g. Skulju, ki je pokazal sposobnosti vzornega predavatelja.

Kaj potrebujeta Dolenjska in Belokrajina

Na ozemlju, kjer je 100.000 prebivalcev, je zaposlenih pri podjetjih komaj 3.000 delavcev

Novo mesto, 3. decembra
Stara resnica, da v krajih, kjer ni industrije, ali drugih podjetij, ni in tudi ne more biti blagostanja. To bridko resnično občutijo zlasti prebivalci naše Dolenjske in Belokrajine, kjer ni nobenega pravega razmaha v tej smeri. Kaj je temu vzrok, se ne da ugotoviti. Morda je kriva pretrpana zavist, nestrpnost ali prevelika samoljubnost, morda sam teren obeh pokrajin ali pomanjkanje sirovin. Nekaj mora biti. Odveč je omenjati, da so se kranjske tekstilne tovarne prve oglasile v srcu Dolenjske, kjer so hotele zgraditi svoje velike obrate. Pogajanja so se vršila precej časa. Lastniki sedanega podjetja v Kranju so pokazali tudi trdno voljo. Prišlo pa je povsem obratno, kar je pričakovano mesto. Podjetniki so odpotovali na Gorenjsko, kjer so našli vse pogoje za delovanje in obstoj tako obsežne industrije, ki sedaj lepo obratuje v Kranju. To veliko pogreško Novo mesto po tolikih letih še danes obžaluje, žal zaenkrat prepozno. Novomeški srez, ki šteje po zadnjem ljudskem štetju 54.145 duš, nima še nobenega industrijskega podjetja, ki bi zaposlilo nad 20 ljudi. Imamo samo male obrate. Preko sezone so naša zidarska podjetja Okroglič, Hočevnar, Rataj in Vrhovnik, imela zaposlenih več delavcev, kakor pa vsa ostala naša podjetja. Imamo oblačilnico Medic, tekstilni obrat Povh, ki pa imata zaposlenih največ po 20 delavcev. Isto število razmerje zaposlenih je pri čevljarstvu podjetju Grilc & comp., električni in parni žagi Novobor, opekarni Dolop v Prečni, keramični Klementič in lesnem podjetju Bernard. To so vsa večja podjetja v našem mestu, ki imajo zaposlenih vsako nad 10 ljudi. V počtev bi prišlo še mestna in krajevne občine ter cestni odbori.

Če se ozremo dalje, naletimo povsod na enako sliko. V Kostanjevici imajo samo dve večji podjetji — Gliha in pa šumska uprava. V St. Jerneju je gozdna industrija Pleterje, ki jo imajo v rokah menihi. Tudi ta ima zaposlenih komaj 15 delavcev. Malo boljše je v Kmetlju, kjer je Jaklov premogokop, ki zaposluje preko 80 delavcev. Na Mirni zapostuje samo v sezoni zidarsko podjetje Krištof 15 do 20 delavcev. V trebnjskem okraju sta največji podjetji — krojaški obrat Vidmar v Trebnjem in Oeh v Ponikvah. V žužemberskem okraju, kjer so večinoma manjši in večji mlinski ter žage, imajo poškamezni lastniki zaposlenih približno po 3 do 5 delavcev. Na Dvoru je znano lesno podjetje Javornik, ki ima uslužbence 50 delavcev in Može od 10 do 15. V Soteski ima uprava Auerspergovih gozdov 30 delavcev, lesna industrija Jordan 50, Catar Ivo 10 do 15 delavcev. Častna izjema v tem pogledu je parna žaga Leo Pavlin v Straži, ki zaposluje nad 100 delavcev. Obstojta še tvrdka Kunstelj, ki ima od 10 do 15 ljudi in Hönigman, čevljarstvo podjetje v Toplicah 10 delavcev.

Največja katastrofa za naše delavstvo je prišla, ko se je leta 1935/36 razlasiло gozdno veleposvetilo kneza Auersperga. V Rogu pri Črmošnjicah, kjer je bila montirana ogromna parna žaga z okoli 20 polnojermeriki in ravno tolikim številom krožnih žag, je bilo pri tem gozdnem kolosu zaposlenih nad 800 delavcev. V vsem okraju je vladalo pravo blagostanje. To zaposlenost je v izdatni meri občutilo tudi naše mesto. Po razlasiitvi so vsi ti ljudje, ki so imeli zaslugek pri tej ogromni žagi, ostali na cesti in se razpršili na vse strani. Šli so drugam za kruhom. V Podstenicah je bila postavljena v obrat nova parna žaga, ki pa zaposluje komaj 20 delavcev. Enaka klaverna slika zaposlenosti je pri šumski upravi v Straži in Podstenicah. Na Radolici v desnem krilu Gorjancev obratuje šumska industrija, katere lastniki so v Zagrebu. Podjetje je že večkrat menjalo svoje lastnike. V dobi dobre konjunktуре je imelo zaposlenih po več sto delavcev. Sedaj, v času sečne zaposluje podjetje okrog

100 ljudi. Tudi lesna industrija na Gorjanjcih, pred vojno last Gorjancev, ki so bili lastniki gradu Ruperc vrha, je zaposlila po par sto delavcev. Čvetode podjetje je kmalu po vojni kupil od neke zagrebške bančne skupine znani škofjeloški industrialec g. Heinrihar. Z neverjetno spretnostjo in veliko energijo je podjetje, ki je med vojno popolnoma propadlo, dvignil na zavidanja vredno višino. Obrat je vsestransko razširil in mu postavil trdne temelje. Pri obširnem podjetju je bilo zaposlenih leta in leta po več sto ljudi. Večinoma so dobivali pri podjetju kruh kmetskati ljudje iz nize ležečih vasi, predvsem Gaberja, Brusnice, Dolca, Cerovca itd. Tudi v teh krajih je vladalo pravo blagostanje in ljudje so bili veseli, da so si lahko doma prislužili toliko, da so krili vsakdanje skromne potrebe. Po par letih delovanja je podjetje prišlo znova v druge roke. Sedanji lastniki so pričeli to gozdno veleposvetilo obnovljati. Ker je postal gozd po letih precej razredčen, je sedanja uprava velike parcele v celoti pogozdila in nadomestila posekano drevje z mladim. Na svojem gozdnem teritoriju je uprava postavila pravo vzor drevesnico, za vsakovrstne gozdne sadike, ki gredo po številu v tisoče. To veliko in trudopolno delo ni bilo storjeno samo v prid Gorjancev, kjer je sekira najbolj pela, temveč tudi v prid ostalih gozdov. Dela pri tem podjetju so se spriče teh koristnih del omejila zaenkrat na minimum. V Črnomlju obratuje leono podjetje Zora, Brus Drago in Možina, ki imajo zaposlenih od 10 do 20 delavcev. Premogokop pa okrog 100 delavcev. Največja korist tamošnjega ljudstva je bila lesna industrija Jugoles, ki je svoje poslovanje likvidirala leta 1936. Pri tem obratu je bilo zaposlenih od 500 do 600 delavcev. Obstojta še železovlarna Lakner, ki ima 20 delavcev in mlado stavbo podjetje Ziberna, ki ima v sezoni zaposlenih preko 50 delavcev. Pri cestah in sličnih javnih napravah pa je zaposlenih okrog 200 ljudi. V Gradcu obstojta podjetje za impregnacijo drogov, Smograd in lesno podjetje Plut, ki zaposluje 10 do 15 ljudi. V Metliki pa obstojta leono podjetje Kralj Zlatko, ki ima zaposlenih ravno tako 10 do 15 delavcev.

Ti obrati so vsa industrija naše Dolenjske in Belokrajine. Industrija v pravem pomenu besede bi se na Dolenjskem smela imenovati edino mokroskoška tovarna usnja, last mladega ljubljanskega podjetnika g. Kalina, ki ima v svojih zelo razsežnih obratnih prostorih zaposlenih nad 200 delavcev. Tovarna izdeluje vsakovrstno usnje, ki se razpošilja po vsej Evropi in se izven nje. Za strojenje kož ima najmodernejšo stroje in naprave, zato pa se izdelek tega prvovrstnega domačega podjetja lahko meri z vsakim izdelkom, ki ga dobivamo iz inozemstva. Gotovo je, da bi bil Mokronog brez tega podjetja mrtva vas, kakor so v tem pogledu vsi našti kraji. Omeniti moramo, da je v Novem mestu postavil tovarniško poslopje za moderno urejeno predilnico — mladi podjetnik g. Josip Penca. Velikanski stroji so bili postavljeni že pred dnevi in bo spričo tega podjetja kmalu pričelo z obratovanjem. V obrat bo podjetje postavilo pozneje tudi tkalnico. S to novo pridobitvijo bo našlo potreben zaslugek večje število domačih delavcev. Po svoji kapaciteti bo novi obrat največji v našem mestu. Na zalost so se delale tudi nove novemu domačemu podjetju ovire. Kljub vsem težkotam pa je podjetnik svojo nalogo častno izpeljal in se pri tem ni oziral na laskave ponudbe Metličanov, ki so mu ponujali za uslugo, če postavi svoje podjetje v tamošnjem kraju, brezplačen prostor za postavitev tovarne in pa tudi druge ugodnosti.

Ti podatki nam jasno povedo, zakaj sta Dolenjska in Belokrajina revni in gmetno stanje ljudi tako slabo, da živi večina prebivalstva v pomanjkanju in bedi. Čeravno imata obe krajini dane vse pogoje za raz-

voj industrije, se ista zaenkrat ne more razviti, temveč celo propada in nazaduje iz leta v leto. Da so naše navedbe resnične, dokazujejo uradne številke o zaposlenosti pri obratih, ki zaposlujejo skupno 2.380 moških in preko 700 ženskih moči, dotim je bilo število zaposlenih pred 5 leti dvakrat, da celo trikrat večje.

Iz Ptujja

Seja občinskega sveta se je vršila v sredo pod predsedstvom podžupana gosp. Cvika Ivana. Soglasno so bili odklonjeni živinski sejmi v Lepoglavi. Dovoljenje za gostilniški obrat je bilo izdano g. Porčetu na Sp. Bregu in Dostal Zaliki v Ptujju v Vošnjakovi ulici ter g. Grašovniku v Presernovi ulici. Izvršila se bodo nabrežna zavarovanja ob Dravi v kolikor je kredit na razpolago. Prostor muzejskega društva se povečajo glede na bogato zapuščino pokojnega notarja Skraberja. Odobren je bil znesek 6.000 din za popravilo centralne kurjave v mestni hiši. Zemljski ostanki padlih vojakov, ki so pokopani na rogozniškem pokopališču in na pokopališču v Brstju, se prenese v skupno grobnico na mestnem pokopališču.

Pri gašenju ognja se je hudo opekla. V Veliki Varnici je nenadoma izbruhnil ogenj na koči vinčarke Forstnarice Barbare. Pri reševanju svojih premičnin se je Forstnariceva hudo opekla po vsem telesu in so jo prepeleli v bolnico.

Poskodbam je podlegel. Nedavno je bil napaden 24letni kočarjev sin Ivan Lampret iz Grdine od nekega neznanca. Lampret je dobil težke poškodbe, katerih je sedaj podlegel. Napadalcu so orožniki že izsledili in ga aretirali.

Ptuj dobi veliko zadržano klet. V soboto popoldne se je vršil v mestni posvetovalnici ustanovni občni zbor nove vinarske zadrage v Ptujju. Zborovanja so se udeležili interesi iz ptujškega in ormoškega okraja, predvsem pa vinogradniki iz naših Haloz in Slovenskih goric. Navzoči so bili tudi zastopniki banske uprave. Za predsednika nove vinarske zadrage je bil izvoljen župnik g. Grobler iz Sv. Barbare v Halozah, za podpredsednika g. Franc Prelog iz Zagajčev, za predsednika nadzornega odbora pa ravnatelj Mestne hranilnice g. Franc Vidmar. Zadruga bo zidala novo zadržano klet, kjer bo prostora za najmanj 80 vagonov vina. K zidanju poslopja, ki bo postavljeno poleg sedanega poslopja okrajnega cestnega odbora, bi prispevala banovina 500.000 din kateri denar je baje že na razpolago. Z novo kletjo bo Ptuj, kakor tudi okolica mnogo pridobila, ker bo podjetje res v pravih slovenskih rokah, ker je bil sedaj kmet vezan le na vinsko trgovino, ki je bila v nemških rokah.

Bankovce so hoteli ponarejati. V ptujski okolici je bilo ustanovljenih že več ponarejalnic denarja, od katerih pa se nobena ni uspeła, ker so jih varnostne oblasti kaj hitro razkrinkale. Pred dnevi se je pojavil pri posestniku Petru Kurežu v Moškajncih neki gospod, ki se je izdal za Jožeta Klemenčiča iz Dolenjske. Zasuljal je pogovor na ponajanje denarja, pri katerem podjetju Kurež lahko lepo zasluži. Njegovo delo bi naj bilo le v tem, da pripelje kakega mecena, ki bi založil kapital. Sestanek se je vršil v gostilni Hajnik, kamor je Kurež kmalu pripeljal trgovca Jožeta Udrila od Sv. Petra v Savinjski dolini, ki je bil takrat v Moškajncih ravno po trgovskih opravkih. Dogovorili so se, da bo Udril prinesel v Maribor na določeno mesto večjo vsoto denarja za nabavo potrebnih kemikalij in drugega materiala, ki bi ga naj družba potrebovala za napravo bankovcev. Določena dne so se res sestali v Mariboru, kjer je Udril izročil Klemenčiču v Kurežu znesek din 3.500. Oba sta se nato napotila po opravkih in izročila Udrilu v varstvo dva kovčeka, v katerih je bil mavec in grafit z naročilom, da kovčeka spravi v garderobi v Ptujju, kamor ju bosta prišla pozneje iskat. Udril pa se je tako sumljivo vedel s kovčegoma da je vzbudil pozornost službojočega orožnika g. Črnika, ki ga je povabil na postajo v Ormožu in ga izročil orožniški postaji. Udril se je seveda vdal in se povedal, da je Kurež za posredovanje prejel 250 din nagrade. Seveda se je Udril pridružil še Kurežu in oba čakata nadaljnje usode začasno v zaporih sodišča v Ormožu. Klemenčiča pa zaenkrat še iščejo. Tako je končala še neustanovljena družba za izdelovanje bankovcev.

ŠAH

Šahovski almanah

Nacionalni mojster O. Nedeljković iz Beograda je izdal nedavno šahovski almanah, 140 strani obsegačo knjižico, ki jo bodo šahisti prav gotovo pozdravili. Seznam jugoslovenske šahovske literature je več ko boren, čeprav je šahovski življenje v Jugoslaviji močno razvito in zavzema čedalje večji razmah. Nedeljkovićev almanah nima namena učne knjige, temveč bo služil bolj kot priročnik šahovskim organizacijam, zlasti podeželskim, kakor je to navedel v uvodu tudi izdajatelj. Tako smo po Nedeljkovićevi zaslugi prvič dobili tiskana turnirska pravila in sploh vse, kar se tiče turnirske prakse. Prvi del obsega v cirilici organizacijo, vodstvo in izvedbo turnirja, kakor tudi način sestave turnirske tabele. Nato sledi Bergerjeve tablice za določitev vrstnega reda partij, nadaljnji del pa obravnava turnirska pravila, za navadne turnirje, brze turnirje, razne klubske pridevke, ekshibicijske nastope, medklubne tekme, dopisni šah in končno kratek pregled zgodovine svetovnega prvenstva. Prav zanimiv in točen je pregled vseh šahovskih klubov v Jugoslaviji, kakor tudi njihovi naslovi in odbori.

Drugi del almanaha obsega razne poučne članke. Uvod tvorijo posvetilo svetovnega pravača dr. Alješina jugoslovenskim šahistom, ki mu je dodana ena njegovih partij, ki ni bila še nikjer objavljena. Izredno zanimivo popisuje Bora Kostić svojo turnejo, ki ga je vodila po vsem svetu. Naš vele mojster Vasa Pirc je pripravljal poučen članek o bistveni točki v igri šahovskih mojstrov in prinaša v razlagi svojo partijo s turnirja v Noordwijku. Mojster dr. Trifunović podaja pregled jugoslovenskih uspehov na šahovskih olimpiadah, Bora Tot je sestavil tabelo dosežanj naših nacionalnih amaterskih turnirjev. Nato sledi teoretična studija dajamske gambite z nekaterimi najboljšimi najdenimi odprtimi in zaprtimi pa je posvečen problematiki.

Šahovski almanah izdaja izdajatelj a

Vinske gorice bo treba zasadiť z novimi trtami

Vinske trte so že precej opešale in rode od leta do leta slabše

Bizeljsko, 3. decembra
Starejši vinogradniki se že dobro spominjajo, ko je trtna us skoraj povsem uničila vinsko trto. Vinogradniki so morali izkopati vse stare trte ter jih uničiti, ker nso bile več za rabo. Mnogi prijazni vinski hribčki so postali goli in pustki. Naši marljivi vinogradniki so jeli takoj obnavljati vinske gorice. Zemljo so zrigolali in zasadili nove mlade sorte tet z ameriškansko podlago, ki je za trtno us neobčutljiva. Trtna us je napravila po vinogradnikih neprecenljivo škodo, toda čas je zacelil vse rane. Vinske gorice so zopet ozelenele in poplačale trud desetoro.

Kako je pa z vinogradi zdaj? Vinske trte so že precej opešale in rode od leta do leta slabše. Elna ko je izžrpana tudi zemlja. Ponokod se opaža, da so vinogradniki spoznali to veliko škodo. Zato so jeli rigolati zemljo in zasajati nove vinske trte. Večina pa je vinogradnikov, ki v svojih vinogradih samo maše sluknje, t. j., zasajajo trto le tam, kjer se je stara posušila ali pa sploh samo čakačo na splošno obnovo vinskih gor. Naše vinogradništvo je v hudi krizi. Ponokod so cene vinu tako nizke, da komaj krijejo stroške pridelave. Kako naj se potem misli na obnovo vinskih gor? Jasno je, da bo treba vinograde obnavljati v velikem obsegu. Rigolanje in novi nasadi stanejo veliko denarja. Kje bodo vinogradniki vzeli potreben kredit? Mislimo na to že sedaj, preden bodo trte popolnoma opešale in preden bo zemlja izžrpana.

Marsikatera lega vinskih goric ni primerna za vinsko trto. Pri novem zasajanju vinskih trt, naj se opuste taka mesta, na katera sadimo raje primernejšo rastlinsko kulturo, recimo breskve, katerih sad se lahko spravi v promet. Z vinsko trto naj se zasaja le prvovrstna lega, ker bomo le tedaj pridelali mnogo izvrstne kapljice. Boljše je manj pridelati, toda to dobro.

Prebivalci vinorodnih krajev na Bizeljskem so zlasti letos hudo prizadeti, ker jim je uničila teta skoraj vse pridelek. Pa tudi sicer je pokrajina pasivna. Tu je nujno potreba uspešne pomoči! Nekateri ljudje so tako siromašni, da jim preti za zimo lakota in splošno pomanjkanje. V gospodarstvu ne more nihče misliti na denarna sredstva za rigolanje in novi nasad. Poleg stvarne denarne podpore za življenje prebivalstva je potrebno tudi

brezobrestno posojilo, bodisi od države, ba novine, ali kake kmetijske organizacije. Vse države, posebno agrarne streme zlasti za tem, da se njihovo poljedelstvo razvija in napreduje. Zato nudijo svojim državljanom izobrazbo, gmetna sredstva in organizacije, za katere žrtvujejo mnogo denarja. Pri nas žal še ni tako.

Predvsem je potrebna široka kmečka organizacija z velikim kapitalom, ki bi dajala poljedelcem brezobrestna posojila, le ti pa bi morali stremeti s povečano aktivnostjo za čim večjim napredkom. Pradaja poljskih pridelkov pa bi morala priti v zadržane roke.

Učiteljsko zborovanje

Kamnik, 2. decembra

Oni dan se je vršilo zborovanje učiteljev kamniškega sresa v Domžalah. Predsednik društva g. Jože Napokoj, šolski upravitelj v Moravčah, je uvodoma pozdravil navzoče zlasti zastopnika sreskega načelstva g. Marazna, šolskega nadzornika v p. g. Andreja Skulja kot predavatelja, na katerega je naslovil prav tople besede in zahvalo za njegovo vidno delo v kamniškem srezu. Poseben pozdrav pa je veljal vsem novo pristopivšim članom. Nato je poostil ob 73-letnici veterana g. Janka Tomana in ga postavil vsem mlajšim članom v zgled stanovske zavednosti. Enako je pozdravil še starejšega g. Hitija, ki je kljub visoki starosti redno udeležuje vseh učiteljskih zborovanj v našem srezu. Slednjik je podal situacijsko poročilo o delu in ukrepih organizacije in vodstva sekcije, ki se trudi za zboljšanje vseh, zlasti pa naših življenjskih interesov.

Tajniško poročilo je podal g. Chvatal. Iz poročila je razvidno notranje društveno delo. Blagajniško poročilo g. Čenčiča iz Kamnika je pokazalo finančno stran društvene blaginje in s tem stanovsko zavednost članstva. Za strokovni odbor je poročal g. Mayer in dosegel sklep članov, da se ponovno pristopi k reševanju vprašalnih pol glede gmetnega položaja učiteljstva v srezu. Gospodarski referent g. Mercun je obravnaval težave naših ustanov, predvsem pa učiteljskega doma. Poudaril je, da bi se s pristopom združnikov v večjem številu

vratom. To me je globoko razočaralo: zvonila sem in klicala. Tako sem se zvonjiti prebudila.

Take so bile moje sanje in vračale so se noč za nočjo tako točno enake, da se mi je slednjič zdelo, da poznam vilo in drevored že od rojstva. Nisem se pa mogla spomniti, od kod ga poznam. In želja najti ga me je tako prevzela, da sem sklenila končno poletti, ko sem se bila naučila šofirati mali avto, preživeti počitnice na francoskih cestah z iskanjem svoje vile iz sanj. Ne bom pravila, kod vse me je vodila pot. Prevozila sem križem krašem Normandijo, Touraine, Poitou; nisem pa našla svoje vile in niti čudila se nisem temu. V oktobru sem se vrnila v Pariz in vso zimo se mi je včasih zdelo, da si zaman prizadevam priti v svojo belo hišico.

Letos spomladi sem se zopet napotila na ceste v pariški okolici. Nekega dne sem krenila v dolino blizu l'Isle-Adam in naenkrat mi je postalo prijetno pri srcu kakor če srečamo znanege človeka ali če pridemo na znan kraj. Čeprav še nikoli nisem bila v ti-

stem kraju, sem takoj spoznala krajino, razprostirajočo se na levi strani ceste: vrsto visokih topolov, segajočih nad košate krone lip in belo hišico, stoječo med prvim pomladnim zelenjem. Takoj sem spoznala, da sem našla vilo svojih sanj. Po spominu sem krenila na ozko pot, ki se je morala odcepiti malo dalje od ceste, in našla sem jo točno tam, kjer sem jo pričakovala. In po nji sem prišla do belih vrat. Za njimi se je začel drevored, ki sem v sanjah tolikokrat hodila po njem. Pod drevjem sem občudovala pestro preprogo žefrana, zvoncek in trobentic. Za košatimi lipami je bil tu div travnik in v njegovem ozadju so se svetile stopnice, vodeče k vratom iz svetlega hrasta.

Odhitela sem po stopnicah in srce mi je močno utripalo ko sem pozvonila. Bala sem se, da bom zvonila zaman kakor v sanjah, toda čakalo me je prijetno presenečenje: skoraj nemudoma se je pojavil sluga — hišnik ali vrtnar, najbrž oboje v eni osebi, zelo star, zamisljen moč v modrem suknjiču. Vi-deti je bil presenečen in molče me je gledal.

— Rada bi vas prosila za veliko ljubeznivost; ne poznam lastnika te vile, toda neizrečeno bi me veselilo, če bi mi dovolil vstopiti.

— Vila se oddaja v najem, milostiva, — je odgovoril z nadihom obzalo-vanja. — Jaz sem tu, da jo razkazu-jem ljudem.

— V najem! To je pa res srečno naključje. Povejte mi, zakaj lastnik v takoj čarobnem kotičku ne stanuje sam? — Saj je stanoval tu, milostiva, pa se je preselil, ker je v vili strašilo.

— Kaj poveste! Da je tu strašilo? Mene bi to gotovo ne odvrgnilo. Nisem vedela, da ljudje na kmetih še vedno verujejo v duhove...

— Tudi jaz bi tega ne verjel, milostiva, — je odgovoril starec resno, — da nisem sam ponoči večkrat srečal v parku fantoma, ki je pregal gospodarja iz vile.

— Strahotna zadeva, — sem poskusila zavrniti pravilico z nasmehom.

— To nikakor ni zadeva, ki bi se ji mogli vsi smejati, milostiva — je odgovoril starec očitajoče. — Ta fantom ste bili namreč vi.

Beli dom sanj

Pred dvema letoma — je pripovedovala Irena — ko sem bila težko bolna, sem imela več noči zapored enake sanje. Hodila sem po dolgi cesti na kmetih in videla sem dolgo, nizko, belo vilo, stoječo v zelenem okviru lip. Simetrija slike je bila levo od hišice harmonično izgrana iz okostenelosti z livado, obrobljena s topoli in njihova vrsta se je iz daljave dvigala nad košate krone lip. Vila me je nekako privlačevala in vedno sem krenila proti nji. Vstopiti je bilo treba skozi bela vrata, za katerimi se je vil v velikih krivuljah drevored. Ob njem sem trgala pod drevjem pomladno cvetje — žefran, zvoncek in trobentice, ki so pa venele, čim sem jih utrgala. Drevored se je končaval nekaj metrov pred hišo na dvorišču s travnikom, prepassanim samo z ozkim pasom vijolic. Vila je bila iz belega kamna s ploščato streho. Do vrat iz svetlega hrasta, okrašenih z rezbarijami se je prišlo po stopnicah. Rada bi bila pogledala v vilo, pa na zvenenje nihče ni prišel k

Štiri evropske lepote v Hollywoodu

Ilona Masseyeva, Isa Miranda, Hedy Lamarrova in Sigrid Gurie

Madžarska Ilona Masseyeva, s pravim imenom Haymaysova, je bila sramotna rodbina in bila je prodajalka v neki udomestanski trgovini. Že kot 16 letno dekle je bila prebrčana, da bo postala filmska igralka. Ko je prišla kriza in z njo brezposelnost, ni znala Ilona niti peti, niti plesati, pač je pa bila zelo lepa. Obrnila se je na ravnatelja znamenitega gledališča, ki je podlegel njeni lepoti ter ji preskrbel igralsko izobrazbo, potem pa še službo.

Lepa Ilona se je kmalu omožila z najbogatejšim madžarskim dedičem. Iz tega je nastal škandal, rodbina je grozila in ubogi mož je končno privolil v ločitev, toda dan po razsodbi se je ustrelil. Potem je javnost obdoličila njegovega očeta, da je zakrivil samomor. Posledica je bila, da je ne srečali oče sledil sinu prostovoljno v smrt. Tridesetna lepota, sanjajča samo o slavi, je odpotovala po tragediji na Dunaj, kjer je nastopala v operi. Med občinstvom je bila zelo priljubljena. Takrat se je mudil na Dunaju znani filmski režiser Georges Cukor. Ilona se mu je predstavila in še tistega večera je bila angažirana za Hollywood. Cukor sam je izjavil: »Ta žena je menda moje največje odkritje.« Ilona je sprejela ime Masseyeva. Kadarkoli se pojavi, se upro vse oči v njo in če ji hoče kdo laskati, odgovori smeje: Pred tremi leti sem bila še brezposelna prodajalka. Mar ni življenje kljub vsemu lepo?

Kieslerjeva. Toliškega poguma še noben filmski režiser ni imel. Čez nekaj let je obrnila filmu hrbet in se omožila z industrijskim Fritsom Mandelom. Nekaj dni po poroki so igrali »Ekstazo« v Italiji, Franciji in Avstriji. Mandel je besnel in dal je pokupiti vse kopije filma. Od tistega dne je postalo življenje njegove žene nezno. Kraljica Dunaja, obseda z denarjem in dražulji, je zapustila vse in odpotovala v Hollywood, da bi si znova priborila igralško slavo. Po njenem prihodu so se na oglasile vse »Lige kreposti« zaradi njene nastopa v »Ekstazi«. Več mesecev se sploh ni smela pojaviti v atelejih. Filmski producenti imajo pa vendarle zadnje besedo in gospe Mandelova, zdaj Hedy Lamarrova, bo kmalu med prvimi filmskimi zvezdami Hollywooda.

D. Annunzio

Norvežanka Sigrid Gurie je že kot 16 letna deklica sanjala o igralški slavi. Kljub temu je pa posejala tečaj risanja in slikarstva, ker je njeni starši niso hoteli videti na gledaliških deskah ali v filmskem studiu. Celih 14 let je čakala Sigrid na izpolnitev svojih sanj. Oče, navdušen nad njeno slikarsko nadarjenostjo, jo je poslal v London, da bi izpopolnila svoje znanje. Zelo varna Sigrid je stanovala v skromni sobici ter se hranila samo s čajem in kruhom. Ko je imela prihranjenega že dovolj denarja, je odpotovala v Ameriko, svoje starše je pa obvestila o tem, ko je bil parnik že sredi morja.

Iz New Yorka je odhitela v Hollywood, kjer je vprašala prvega človeka, ki ga je bila srečala, po naslovu filmskega magnata Samuela Goldwyna. In res se ji je posrečilo priti do njega. Sigrid mu je dovršeno odigrala nekaj prizorov iz Ibsena in njen cilj je bil dosežen. Bila je takoj angažirana za vlogo princeze v filmu »Marko Polo« ob strani Garry Coopera. Tako je prehodila mala Norvežanka v enem tednu daljšo pot kakor sto in sto Američank v dolgih letih.

Garry Cooper

Italijanka Isa Miranda je tudi hči siromasne rodbine iz Milana. Kot 15 letno dekle je hodila v muzej lepih umetnosti, kjer je stala v nemem občudovanju pred marmornatimi kipi in posnemala njihove poze. Bila je model kiparjem in slikarjem. Čeprav je zaslužila malo, se je vendar naučila stenografije in dobila je službo tajnice. Čim je imela službo, je jela poslušati akademski dramski umetnosti v Milanu. Potem so sledile skušnje in nastopi v Pirandellovem delu »Drevi bo improvizirano« in v glavnih vlogi v filmu »Tema«.

Naenkrat je pa prišla kriza. Isa je zapustila gledališče in delala v temni pisarni. V temni, ki se je udeležila na pripravljanje svojih prijateljev, je dobila glavno vlogo v filmu »Signora di tutti«. Dosegla je ogromen uspeh in izdelovalci filma so govorili celo o prvi nagradi njenega filma. Isa Miranda je bila zadnja ženska, ki se je za njo ogrelo srce Gabriela D'Annunzia. Boini, napol slepi stavec je pomladel, ko so mu jo predstavili. Pred smrtjo ji je posvetil stih, ki bi jo že sami lahko postavili. Lepotico, ki jo je D'Annunzio nazval »žena-čudež«, je odpeljal Hollywood iz Rima. Čeprav najlepša Italijanka je pa v Hollywoodu samo navadna filmska igralka in živi skromno. Ne lepotic se, sama šofira avto, sama riše osnutke za svoje obleke in sovraži nočna zabavišča.

Avstrijka Hedy Lamarrova je bila rojena na Dunaju kot hči bančnega ravnatelja. Njeno hrepenenje je bil film in tudi ona je pričela svojo kariero kot statistka. Ko ji je bilo 16 let, ji je povelil češki režiser Machaty glavno vlogo v znamenitem filmu »Ekstazi«. V filmu se v enem prizoru pokaže naga ženska in sicer Hedy, takrat

kega gospodarskega pomena je to, si lahko mislimo.

Pri nas pa ni nikogar, ki bi se lotil tega važnega gospodarskega vprašanja. Koliko bi lahko prihranilo naše gospodarstvo, če bi jeli zbirati staro železje, razbito steklo in temu podobno, da bi rabili manj sirovin v naši industriji! Mi živimo tako potratno, da uvažamo iz inozemstva celo razbito steklo za našo steklarsko industrijo, čeprav imamo razbita stekla v izobilju doma, samo zbirati ga ni začel še nihče. To je samo en primer našega neracionalnega gospodarstva. A koliko bi lahko naštel še drugih!

Čudni zakoni

V severnoameriških Zedinjenih državah ima vsaka država pravico izdajati zakone, veljavne samo za njeno ozemlje. V množici različnih zakonov teh držav se pojavijo včasih čudne določbe, nanašajoče se na krajevne razmere. Kdor teh razmer ne pozna, se mu zde mnoge določbe v zakonih smešne. Tako velja v državi Kansas zakon, ki določa strogo kazen za tistega, kdor bi javno požrl kačo stonoga, kuščarja ali škorpiona. V severni Dakoti je vsem fantom in dekletom izpod 15 let prepovedano brez spremstva odraslih približati se kolodvorskemu poslopju na več kakor na 10 metrov. V državi Massachusetts je ponoči prepovedano trgati šmarnice. V New Yorku ne smejo biti prirane v krogu ene milje okrog sodnega poslopja konjske dirke. V državi Idaho velja strogi zakon za lovce in ribiče. Loviti divjačino in streljati po pticah iz travnja je prepovedano, ribariti se pa ne sme na konju. V državi Pensilvaniji je prepovedano na svatbah streljati s topovi, v Georgiji pa čaka stroga kazen zobozdravniku, ki bi grdo ravnal z bolnikom in mu povzročil hude bolečine.

Modernizirani

srednji vek

Švedski turistični klub odpravi prihodnje leto za mladino dom v Glimingehusu, najbolje ohranjenem srednjeveškem gradu v Skandinaviji. Glimingehus leži v južnošvedskem kraju Skone in o njem piše slavna pisateljica Selma Lagerlöfova v svoji knjigi »Čudežni izlet Nilsa Holgerssona«. Dom je zgrajen v slogu 17. stoletja. Renoviranje v ta namen je trajalo nad dve leti in stroški so znašali 80.000 švedskih kron. Razen tega v poslopju samem so osnažili tudi jarek okrog gradu in zasadili dreve. Iz Glimingehusa hočejo napraviti središče krajevnih kulturnih prireditev in turističnega doma. Peč je tako velika, da bi lahko spekli v njej člega prašiča, v gradu je pa še mnogo drugih naprav za prirejanje gostij po dobrih starih časih.

V mladinski dom je bilo že prej izpremenjeno že drugo staro švedsko poslopje, namreč bivši samostan v Vadstenu. Podobni domovi bodo ustanovljeni še v drugih zgodovinskih poslopih, ki so last države. Dan je bil splošni predlog, naj bi se zgradil mladinski dom na otoku Birkö na Mälarskem jezeru, kjer je nastalo mesto Birka, središče in glavno mesto švedskih vikingov. Po načrtu bi bil dom zgrajen v slogu bivališča, v katerem so živeli prebivalci otoka v času pred srednjim vekom.

Rože v Maginotovi liniji

Na vzhodni francoski meji v tako zvaní Maginotovi liniji, v najmodernejši podzemni trdnjavi, bode med bodečo žico, tanki, topovi in streljanih moč in dan francoski vojniki nad varnostjo Francije. Služba v Maginotovi liniji, daleč proč od mest in življenja, spada med najtežje vojaške službe v Franciji, kajti vojniki vidijo tu vedno le bodečo žico ali betonirane podzemne hodnike. Ko je prvič zagledal to mrežo bodeče žice, jekla in betona podpredsednik društva gojiteljev rož v Franciji, Paquel, se mu je zmrazil obraz in kakor pesnik je vzkliknil: »Tu bi morale cveteti rože!«

Po njegovi zaslugi bodo v bodečo na vsej Maginotovi liniji od Ardennes do Vogezov res cvetele rože po vseh vojaških taboriščih. Pred dobrim tednom so prišli v prva taborišča vrtnarji in posadili so najprej 2.000 grmičev vrtnic. V 14 dneh jih bodo baje zasadili nad 10.000 in vse so podarili francoski vrtnarji. To pa še ni vse. Obenem so namreč razpisali natečaj, ki se zaključil leta 1940 in ki bo prinesel posebno nagrado onemu vrtnarju, ki se mu bo posrečilo vzgojiti posebno vrsto rože. Ta roža bo dobila ime po slavem generalu Maginotu in tako bodo poleg na generalu cvele na Maginotovi liniji tudi te posebne rože, edine na svetu, seveda če se bo posrečilo vzgojiti jih.

NA PROMENADI

— Ah, razumite vendar, v meni sta dve ženski.
— Če bi bil to vedel, bi bil vzel s seboj tovariša.

Nova banovinska cesta

Jutri bo svečano otvorjena nova cesta med Ljutomerom in Štrigovo

Ljutomer, 3. decembra. Ob določitvi mej posameznih banovin je leta 1932 pripadel del Gornjega Medjimurja s Štrigovo in njeno okolico dravski banovini in Ljutomerskemu srezu. Tako so pripadli vsi kraji te okolice upravno pod Ljutomerski srez, dočim sta katastrofska uprava in sodstvo prišli šele po treh letih v Ljutomerski delokrog. Takoj ob priključitvi teh krajev k Ljutomerskemu srezu, so začeli lokalni činitelji, zlasti takratni in sedanjí župan Tomislav Kováč, misliti na dobro cestno zvezo z Ljutomerom, ki naj bi bila mnogo krajša od sedanje, ki je bila dolga 17 km, poleg tega pa je vodila ta cesta daleč okrog čez Razkrižje in Pristavo, kjer ima zlasti mnogo velikih ovinkov, ki ne ustrezajo zahtevam današnjega cestnega prometa. Te okolnosti so silile h gradnji nove ceste, ki naj bo mnogo krajša.

Za gradnjo nove ceste, ki naj bi bila znatno krajša, so se zavzeli Tomislav Kováč, kot štrigovski župan ter član cestnega upravnega odbora, takratni poslanec Jakob Zemljčič, predsednik cestnega odbora Fran Skuhala ter banovinski inženjer Fišer, ki je začel leta 1933 izdelovati načrte. Na njihovo pobudo je začela v marcu banovina graditi novo cesto iz Štrigove čez Razkrižje grabo. Veščico do Štrigove vasi, kjer se nova cesta združuje z banovinsko cesto, ki vodi iz Ljutomera proti Stari gori. Nova cesta, ki še ni povsem dograjena, bo otvorjena jutri ter izročena prometu. Na njej se bodo morala še dovršiti nekatera dela po otvoritvi, tako da bo kolavdacija prav za prav šele spomlad.

Nova cesta je dolga 6,7 km, to je njena dolžina od odcepa pri Štrigovi vasi do Štrigove. Smeri ceste ni narekovala stara cesta, temveč je vsa trasa nova. Nasip, zemeljska dela, so visoki od 1 do 4,5 m. Najvišji nasip je pred Štrigovo, kjer je bilo tudi največ dela, da se je cesta izognila najvišji vzpetini, zaradi česar so bili tudi ovinki nove ceste neizogibni. Mnogo dela je bilo z manjšimi propusti, zlasti v Razkrižju grabi, poleg tega še s tremi mostovi čez ščavnico. Dva mostova sta lesena, temelji pa betonski. Največji je most čez ščavnico pri Štrigovi vasi, ki je dolg 28 m, širok pa 7,50 m, dočim je cesta široka 5,50 m. Ta most je ves iz betona. Cesta je grajena iz zemlje ter 25 cm debelega kamnita tlaka. Cestna dela z materialom vred so stala nad pol-

drugi milijon din, pri čemer so upoštevana vsa dela, tudi tesarska, zidarska in druga, ki so bila vsa opravljena v lastni režiji. Pri tem pa je treba omeniti, da je bil ves material razmeroma blizu, gramoz pri Muri, kamenje pri Železni gori, zemlja za nasip pa blizu in poceni. K izdatkom je prispevala država 119.000 din, levi del vsega banovina, ostalo pa cestni odbor, ki je tudi nadziral vsa dela; le v zadnjem času je dela nadzoroval inženjer. Cestnemu odboru v Ljutomeru radi te ceste. Celotno nadzorstvo nad deli pa je bilo poverjeno pri banski upravi inženjerju Fišerju.

Svet, po katerem je zgrajena nova cesta, je bil deloma malo vreden, zlasti veščica gmajna, poraščena s trnjem, ki pa se do zlasti zaradi te ceste preuredila v rodovitne njive in travnike. Tudi stavne parcele so lepe od tej cesti-ko bo izginilo trnje. Ozemlje, ki ga je zavzela cesta, posestnikom še ni plačano, razen nekaterim. Gradnja ceste, ki so jo gradili nad štiri leta, je dala mnogim tukajšnjim delavcem zaslužek, ki bi si ga sicer morali iskati na sezonskem delu ali pa v tujini.

Nova cesta, ki veže Štrigovo z Ljutomerom, je velikega gospodarskega pomena, česar so se v polni meri zavedali oni, ki so dali pobudo za gradnjo in ki so pri njenih delih prva leta aktivno sodelovali. Nova cesta pomeni za Štrigovčane 9 km krajšo pot v Ljutomer. Poleg tega pa se bodo te ceste posluževali mnogi vinogradniki, ki so dosedaj težko prišli do svojih vinogradov z vozovi. To bo veljalo ne samo za kmečke vinogradnike, temveč tudi za meščane, ki bodo mogli priti v svoje vinograde z motornimi vozili. Te ceste se bodo posluževali tudi naši premožniki, ki vozijo s svojimi tovornimi avtomobili velike količine premoga proti Ljutomeru pa tudi na Ljutomerski kolodvor. Vrh tega pa so odkrili v zadnjem času velike množine nafte pri Selnici, tako da se obeta zelo velik promet na tej cesti, zlasti od Razkrižja naprej, kjer se bo vsak rad izognil mučni vožnji po ovinkih čez Pristavo. Kraji ob novi cesti se bodo razvili, kar jim bo v veliko korist. Še sedaj graje hiše ob cesti proti Veščici. S to cesto nista pridobila samo Štrigova in Ljutomer, temveč vse Mursko polje in Medjimurje, za kar gre pač zahvala onim, ki so novo cesto začeli graditi.

Uspeh jesenskega velesejma v Leipzigu

Na njem je bilo sklenjenih kupčij za 111 milijonov nemških mark

Nedavno je izšlo poročilo o jesenskem velesejmu v Leipzigu, v katerem poroča propagandni svet nemškega gospodarstva o celotnem uspehu te velike gospodarske prireditve. V uvodu ugotavlja predsednik sveta Reichard, da sta se navzlic napetosti v zadnjih mesecih tudi na letošnjem jesenskem velesejmu znova pokazali moč nemškega gospodarstva in razmah velesejma. Propagandni svet je prišel po temeljiti proučitvi do zaključka, da je najboljšje merilo gospodarskega pomena velesejma posredovanje, na njem sklenjenih kupčij.

Na letošnjem jesenskem velesejmu v Leipzigu je bilo sklenjenih kupčij za 111 milijonov nemških mark, od katerih odpada 92.000.000 na Nemčijo samo, 19.000.000 pa na inozemstvo. Dočim je ostal notranji promet enak onemu na pomladnem velesejmu, se je promet z inozemstvom nekoliko skril. Uspeh velesejma je bil zelo zadovoljiv. Velesejem se je ponovno izkazal kot važen posredovalec med domačim in inozemskim trgovstvom. Po izjavah razstavljalcev sta dobili dve tretjini vseh razstavljencev na jesenskem velesejmu v Leipzigu nove odjemalce v Nemčiji sami, ena petina pa v inozemstvu.

Razstavljalcev je bilo 5964, razstavišče je bilo za 8 odstotkov večje kakor lani in tako je bil letošnji jesenski velesejem največji po vrzi. Posebno velik porast števil razstavljalcev se kaže v tekstilni in oblačilni industriji. V domačem prometu je bilo povpraševanje po novostih in kvalitativnih izdelkih slej ko prej veliko. Navzlic raznim oviram na svetovnem trgu se je tudi inozemstvo močno zanimalo za nemške izdelke. In zdaj, ko je napetost v mednarodni politiki ponehala, bodo gotovo kupcijski posli v zvezi z velesejemom v Leipzigu živahni. Povečanje kontingentov za nakup blaga v Nemčiji se je poznalo v nemško-danskih poslovnih stikih, ugodno so bile pa posledice nemško-poljske trgovinske pogodbe in novega političnega položaja na Balkanu.

Za nemški izvoz in za velesejem v Leipzigu pomembno je dejstvo, da je bila največja udeležba med razstavljalci ona manj-

ših obratov. Obrati, ki zaposlujejo do 20 uslužbencev, so zavzemali med razstavljalci 27,4% in manjši obrati so dosegli na velesejmu tudi največji uspeh. Obrati, ki zaposlujejo do 20 uslužbencev, so dobili potom velesejma za vsakega delavca zaposlitev od 10 do 12 tednov. Posebno razveseljeval je bil poset strokovnjakov. Navzlic težkotam v pogledu sirovin so mogla biti naročila nemških kupcev v enem mesecu izpolnjena po dveh tretjinah razstavljalcev, dočim so dobili inozemci naročeno blago v enem mesecu do treh četrtin.

Zločin iz maščevanja

Krško, 2. decembra. V Vrhuljah, v naših prijaznih vinskih gorah, nad Krškimi stoji mala zidanka, v kateri je imel posestnik in vinogradnik g. Zarn precej vina letošnjega pridelka shranjenega v dveh velikih sodih. Vino je bila izborna dolenska kapljica, katero so čislali vsi ljubitelji cvetka ter ni po svoji odlični kakovosti prav nič zaostajalo za cvetkom iz Gadove peči. Posestnik Zarn se je trudil vse leto na pekočem soncu in oskrboval trto kar najbolje. Zato bi vino kaj lahko prodal po 5.— din liter, da ni nikdo iz maščevanja vdrl v zidanko in iz bil sodoma čep, tako da je stekla dragocena kapljica — nad 50 hl — po zidanci.

Kdo je zločinec, ne ve zaenkrat še nihče. Varnostne oblasti poizvedujejo za njim. Ugotovilo se je, da je vdrl zločinec v nedeljo v zidanko skozi vrata, ki jih je precej poškodoval. Enako je poškodoval tudi okno, iz česar se da sklepati, da je poskušal vdreti skozi v zidanko, kar pa se mu zaradi težkih drog, pričvrščenih v oknu, ni posrečilo. Svoje maščevalno delo je opravil v kleti neopazeno tem lažje, ker stoji zidanka na samem, kamor ponoči skoraj nihče ne zaide. Škodo, ki jo trpi ubogi Zarn, sega preko 25.000 din in nihče mu je seve ne bo mogel povrniti. Zločin iz maščevanja vzbuja splošno ogorčenost po vseh naših vinskih gorah in bi zločince ljudje linčali, če bi jim prišel v roke. Upamo, da ga bodo našli vrli orožniki kmalu in izsledili in izročili sodišču.

P. W.:

V zelenem pecku

roman

V bližini ležeči Carter se je naenkrat vzravnal in vrgl proč cigareto.

— Mislim, da storite najbolje, če greste spat. Zabava se pričinja kakor včeraj in lahko bi sedeli do jutra. Zanesite se name, dokler bom stal na straži jaz, se ne bo nič zgodilo. Nisem pes, da bi mi kdo poživžgal.

Nekdo je počil v smeh in mladi Gray, ki je bil že na pragu svojega šotora, je slutil, da je bil to kapitan Wills.

Mladenč se je zavalil na posteljo, zaspati pa ni mogel. Slišal je, kako je prišel pet minut za njim stari Goodley in kako se je pripravljval na noč. Mladenč se je delal, kakor da spi in ko mu je Goodley posvetil z električno svetilko v obraz, se ni izdal, da bedi. Luč je takoj ugasnila in v šotoru je zavladala tišina.

Nekje v sosednem šotoru, morda pri polkovniku Morrisu in dr. Marsonu, je nekdo tiho govoril. Mladenč je nekaj časa napenjal sluh, da bi slišal besede, toda zaman. Vedel je samo, da se govori o Parintintinih. Zdelo se mu je, da je zaslišal med pogovorom svoje ime; potem je pa zaspal. V polnu se slišal še korake nočne straže.

5. pred šotorom. Spal je tako dobro, da ni niti slišal, ko je dr. Marson zbudil Goodleya kot zadnjo stražo.

Goodley je bil mož, ki ni samo naravnost vzorno skrbel za letala, temveč je bil tudi glavni kuhar ekspedicije. Zato je bilo sklenjeno, da bo on zadnji stal na straži, ker bo moral najbrž pripraviti tudi zajtrk.

Ob štirih zjutraj, ko je bilo že svetlo, je stopil dr. Marson v šotor tiho in previdno, da bi ne zbudil mladenčja. Odgrnil je zaščitno mrežo ob postelji starega Goodleya in rahlo potresel pečega pilota. Goodley je bil takoj na nogah. Sklenil je bil namreč to pot svoje tovariše prijetno presenetiti. Že zvečer je bil pripravil trnke in zdaj jih je pripravljval pod nadzorstvom Harry Halesa, ki je stal z njim zadnji na straži.

Hales se je zasmejal.

— Tu ribe niso izbirčne, lahko jim ponudite, kar hočete in videli boste, kako bodo prijemale. Navadno se love ribe na catauare.

— Kaj pa je to?

— To so drobne šiške z drevca. Ripe jih jedo zelo radi; toda midva ne bova najbrž imela časa za nabiranje teh šišk.

Goodley je nataknil na trnek precej velik kosček mesa in ga vrgl v vodo. Srebrna gladina je mahoma oživela. Na nji se je zalesketalo na tisoče rib, toda največja je bila dolga komaj pet centimetrov. Ko je Goodley potegnil iz vode trnek, je videl, da so ribice pošteno poskrbele za vabo. Mesa ni bilo več.

Trikrat se je to ponovilo in ko je Goodley tretjič potegnil iz vode prazen trnek, je zaklel in pljunil v vodo.

— Mislim, da bodo te ribe prej pohrustale naju za zajtrk kakor midva nje, — je zaklical Halesu in mu povedal, kaj se je bilo zgodilo.

— S tem si nikar ne belite glave. Izročite mi svojo palico in pojditte k ognju. Jaz bom že kaj ujel, — se je zasmejal Hales.

Nejevoljni Goodley je obrnil vodo hrbet.

— Kot ribič še nikoli nisem imel sreče. Ko sem lovil tam gori postvi, sem se mučil in mučil, pa ni hotela nobena prijeti. Zdaj se pa zopet tako zanimajo za mojo vabo, da jo požro še predno jo vržem v vodo.

Ni trajalo niti pet minut in Hales je prinesel svoj plen. Ujel je več blestečih rib, ki jim pravijo escudos. In dejal je, da so zelo okusne, da je pa treba odstraniti z njih trdo luskinasto kožo.

— Kako ste jih pa ujeli? — se je začudil Goodley.

— To ni bilo nič težkega; saj sem vam vendar povedal, da so te ribe potrošne in da prav nič ne izbirajo. Na kosček trdega kruha lahko ujamete že dober plen.

Počasi se je danilo. Nad jezerom je še vedno ležala megla, ki je zakrivala skoraj ves nasprotni breg. Goodley je nekaj časa poskušal s nožem, ko pa to ni šlo, je sklenil pomagati si s kleščami, da bi lažje odril ribe.

Večina orodja je bila že prenešana iz letal v taborišče. Toda Goodley ni hotel buditi spetih

tovarišev in zato je sklenil pomagati si z orodjem, ki ga je imel v svojem letalu. Bil je približno sredi svojega dolgega mostička, vodečega k letalom, ko je opazil v megli na jezeru več čolnov, bližajočih se taborišču.

Goodley je bil že potegnil samokres, da bi s strelji opozoril speče tovariše na nevarnost. A ko je že pritisnil na petelina, si je premislil.

V dveh skokih je bil na bregu: — Zbudite taborišče, Indijanci so tu! — je zaklical presenečenemu Halesu. Sam se je pa vrnil v šotor polkovnika Morrisa. Možje so spali večinoma oblečeni, zato so bili v picli minuti vsi pripravljeni.

Cevlji večinoma niso bili zadržani in marsikateri gumb se je skrival pod luknjico, toda tu ni bilo vojaške parade, temveč boj na življenje in smrt.

Kapitan Wills je zamolklo preklinjal in si basal naboje v žep. Bil je tako razburjen, da mu jih je več padlo na tla in moral jih je pobirati. Harry Hales je preizkušal svojo repetirko in hitro potiskal v njo nove naboje.

Dr. Marson je že stal na krilu letala in opazoval bližajoče se čolne.

— Še malo časa imate, čolni so še daleč. Pred desetimi minutami ne bodo tu; če se ne motim, se nam bliža šestnajst dolgih črnih čolnov in v vsakem je po dvanajst mož. Vse kaže, da so Indijanci pripravljeni na boj in da so to hrabri možje. Priporočam vam, da se ne boste prestrašili, kajti njegovi tovariši so bili že sami namerili daljnogleda na indijanske čolne.

Radioprogram

Podrobne sporedi vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL« Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Nedelja, 4. XII.
8: Vesel nedeljski pozdrav: Kmečki trio. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve: Mav: Slovenska maša Slomška na čast. — 9.45: Verski govor (g. dr. Ciril Potočnik). — 10: Orgelski koncert (plošče). — 10.30: Koncert lahke glasbe: Radijski šramel, pevske vločke poje g. Drago Zupan. — 12: Kar želite, to dobiti (plošče po željah). — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Koncert. Sodelujeta: Radijski orkester in Radijski komorni zbor. — 17: Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Za dobro voljo in zabavo: Tercet Stritar (narodne pesmi), g. Avgust Staniko (harmonika) in plošče. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Koncert godbe »Sloga«. — 21: Koncert operetnih zvokov (Radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples in odhiti (plošče).

Ponedeljek, 5. XII.
12: Ruske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Prihod sv. Miklavža in nagovor za otroke. — 20: Miklavžev pisan večer. Sodeluje: ga. Pavla Lovšetova, koncertna pevka, z otroškimi pesmimi (pri klavirju prof. M. Lipovšek) in Radijski orkester z otroškimi skladbami.

mi. — Vmesno besedilo napisala gđ. Maša Slavčeva, recitira ga. Mila Saričeva, obe članici Nar. gled. v Ljubljani. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Miklavževanje za odrasle poslušalke in poslušalce. Konec ob 23. uri.

Torek, 6. XII.
11: Šolska ura: Miklavžev dan. Igra in recitacije (Brezpos. učit. abiturienti). — 12: Miklavžev koš (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Šramel »Škrjanček«. — 14: Napovedi. — 18: Malo, manjše, najmanjše (koncert Radijskega orkestra). — 18.40: Psihološki problem malega naroda (univ. prof. g. dr. France Veber). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Vesela kronika. — 20: Koncert na harmoniki g. Stanta Mican. — 20.45: Potovanje po daljnem vzhodu (koncert Radijskega orkestra). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emme«. Konec ob 23. uri.

Sreda, 7. XII.
12: Reproduc. koncert na wurlitskih orglah. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Pisana šara (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura. — 18.30: Weber: Carostrelec, uvertura (plošče). — 18.40: Ugotovitve II. balkanskega kongresa za zaščito otrok (g. Vojko Jagodič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20: Tamburaški septet. — 20.45: Debussy: Nokturni, simf. suita (plošče). — 21.10: Klavirski koncert skladb J. S. Bacha (g. prof. M. Lipovšek). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Instrum. dueti: klavir in harmonij. Konec ob 23. uri.

Ostredje, 8. XII.
8: plošče. — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 8.45: Verski govor (dr. V. Fajdiga). — 9: Napovedi, poročila. — 19.15: Citraški trio »Vesna«. — 10: Plošče. — 10.30: Koncert komorne glasbe (plošče). — 11.30: Slov. vokalni kvintet. — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Ra-

dijaki ork.: Sloven. glasba. — 14: Otroška ura (nastop vodi gđ. Vencajzova, oddaja prekinjena ob 14.30 do 17.). — 17: Kmet. ura: Kako bomo kletarili z letošnjimi vini (g. Pečovnik Konrad). — 17.30: Ura lahke glasbe: Kvartet mandolin. — 18.30: Tolminska zgodba (po Ivi Sorliju), člani Nar. gledal. v Ljubljani. — 19: Napovedi,

poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Koncert orkestralnih suit (Radijski orkester). — 21.20: Solistični koncert, g. Cenda Seldbauer (violoncello), g. prof. M. Lipovšek (spremljava). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesnice za krajši čas, g. Mirko Jelačin, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. Konec ob 23. uri.

KINO ESPLANADE

TELEFON 25-29

TELEFON 25-29

Slovesna otvoritev

v soboto, dne 3. decembra 1938

Cenjenemu občinstvu najljubše sporočamo, da začne naše novo, najmodernejše zgrajeno in opremljeno kinopredstavo obratovati dne 3. decembra 1938 v Mariboru, Grajska ulica 5 pod imenom

KINO »ESPLANADE«

Prva redna predstava se vrši v soboto, dne 3. decembra 1938 ob 18.45 uri. — Predvajali bomo film velikega formata in prekrasne vsebine

ANA FAVETTI

ki je posnet po znanem romanu Valterja Hollanderja: »Svetloba v temni hiši«. Visoka pesem ljubezni dveh plemenitih src. — Prekrasni naravni posnetki zimskega sporta v znamenitem zimsko-sportnem centru St. Moritz v Švici. V glavnih vlogah:

Brigita Horney — Mathias Wiemann

Pri tej priliki se najpriljubše zahvaljujemo cenjenemu občinstvu za izkazano zaupanje in naklonenost našemu dosedanjemu podjetju kinu »Union«.

Obejemo obveščamo cenjeno občinstvo, da bo tudi toliko priljubljeni kino »UNION« obratoval dalje in sicer kot podružnica našega novega kina »ESPLANADE«, toda s to spremembo, da bomo v bodoče v kinu »UNION« predvajali ljudske predstave po najnižjih cenah, ker želimo, da bo film stalno pristopen najširšim ljudskim plastem ter omogočen reden obisk kinopredstav tudi gnojni šibkejšim slojem. Predvajali bomo samo prvovrstne filme ameriške, francoske, češke in deloma nemške produkcije.

Predstave v obeh kinih: ob delavnikih ob 16., 18.45 in 20.45 uri; ob nedeljah in praznikih ob 14.30, 16.30, 18.45 in 20.45 uri. — Predprodaja vstopnic dnevno od 9. do 12. in od 15. ure dalje.

Cenjeno občinstvo prosimo, da si nabavi, odnosno rezervira pravočasno vstopnice v predprodaji, a rezervirane vstopnice dvigne vsaj pol ure pred začetkom predstave.

Priporočamo se blagohotni naklonjenosti in prosimo za številni obisk. — Z odličnim spoštovanjem

Uprava kina »ESPLANADE«

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Nepremojljive Hubertuse trenčkote in vse vrste dežnih plaščev, oblek, perila i. t. d. najboljši nakup pri **PRESKER** Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska cesta 12

TRAJNO ONDULACIJO s 6-mesečno garancijo v modernih frizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 60.— »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 1952

PROTI TATOVOM in vionimci si zamorete varovati Vaše imetje, trgovine, kleti itd. z našim novo iznajdenim alarm aparatom. Cena samo 22.— din, dva komada 35 din s poštnino. Uspeh zajamčen s številnimi zahvalnicami. Naročila začasno na podruž. lista Maribor pod »Sigurnost«. 62. M.

V PONEDELJEK 5. t. m. vsi v restavraciji pri »Sestici«, kjer se vrši Miklavževanje ob 9.30. Darila se sprejemajo v restavraciji v ponedeljek od 14. dalje. 2805

SNEŽNE ČEVILJE, galoše kakor tudi druge čevlje, popravlja »Ekspress«

brzopopravljalnica čevljev Sv. Petra cesta 6 2791

PENSION DUBROVNIK — SREBRENO

na morski plaži v bližini Kupari, obstoječe iz glavne zgradbe in dependance z 20 sobami in potrebnimi pritliklinami ter lastnim velikim parkom in gospodarskim zemljiščem oddam v najem. Za informacije in ponudbe obrnite se na advokata dr. Balda Pokovič, Dubrovnik. 2797

MESNICO, dobro vpeljano z vso opremo s kavejco zmožnemu takoj oddam. Vprašati Slomškova ul. 13, Ljubljana. 2801

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

PSIHOGRAFOLOG KARMAH sprejema obiske vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 19. popoldne v hotelu Soči, Sv. Petra c. v Ljubljani. 2783

Dvigajte pismo pod »Bodočnost« II. 2786

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

(Desetprstni sistem.)

Večerni tečaj, oddelki od 1/2. do 8. in od 1/2. do 9. zvečer za začetnike in izveščance — pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zv. Edinstvena strojepisnica, največja v Sloveniji s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Novost v strojepisnici bo tudi računski stroj. Pričetek pouka 5. decembra. Šolnina zelo nizka. — Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. Tel. št. direktorja 48-48. 2743

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

PLETENINE

partijska razprodaja v raznih kvallitetah, oblikah in veličinah. Res ugoden nakup za gg. trgovce in sejmarije pri Tajner Franc, strojno pletenje, Črnomelj. 2781

TRD IN MEHAK SUH LES vseh vrst, ladijska tla, parkete, furnir itd. dobite pri Lavrenčič & Co., perna žaga, Ljubljana, Vošnjakova ul. 16. Tel. 23-74. 2780

MEDARNA

Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi sortirani prvovrstni cvetlični med po najnižji ceni. 2870

OREHE

od 50 do 200 kg po din 6.75 in suhe silve od 25 do 200 kg po 6 din razpošiljamo franco. Prevoz proti povzpetju. Brača, Pape, Lukavac-fabrik. 2807

DESET ENIDARAVCEVIH PANJEV obljubljenih za prezimovanje dobro založenih, prodam. Vprašati Šola — Velika Nedelja. 2796

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

2.500 DIN potrebuje, da zasluži 1000 Din mesečno, Plahte: »ANOS«, Maribor. 3.M.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

DAMSKI PLAŠČ dobro ohranjen za srednje postavbo se kupi. Marija Macuh, Ambrožev trg št. 3/III. 2793

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NA BLEIWEISOVI CESTI oddam takoj sobo gospodu ali gospodični. Naslov v upravi. 2802

DROETKERjev pecilni prašek in vanilinov sladkor

STE SE ŽE PREPRIČALI,

da Vam je »SLAVIN« pri snazenju štedilnika, jedilnega pribora, emailiranih predmetov, steklenine, medenine i. t. d. neobhodno potreben? »SLAVIN« Vam vse to osmaži brez drugih pripomočkov. Zahtevajte pri svojem trgovcu samo domače čistilo

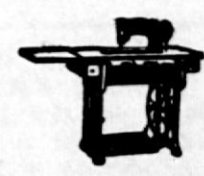
SLAVIN

Otroški vozički najnovejših modelov

Dvokolosni motorji, tričiki

Šivni stroji pogreznjivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO
»TRIBUNA« F. BATJEL
LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

NAGLUŠNI!

VIBRAPHON

Nov pripomoček za sluh, praktično neviden, neelektričen, nobene žice, brez baterije, nikake pritlikline. Zdravniško preizkušen in priročen. Zahtevajte takoj brezplačno prospekte in pogoje za

80 DNEVNO PREIZKUŠANJO

APARATI VIBRAPHON (Dep. 30. B.) Zagreb, Boškovičeva 3

DANES VSI NA ZDRUŽENJE BIVŠIH MORNARJEV

ki prirede **MIKLAVŽEV VEČER**

v vseh prostorih restavracije »LLOYD«. Točijo se šibeniška vina iz lastnega vinograda. — Danes purani, dobre krvavice, pečnice itd. — Pričetek godbe ob 8. uri zvečer. — Vstop prost — Odprto do 4. jutraj.

Priporoča se **Bujas Martin**